

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra germanistiky

Diplomová práce

**Rozbor témat v učebnicích němčiny
z hlediska jejich komunikativní použitelnosti**

Autorka: Zuzana Galatíková

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Alena Aigner, CSc.

České Budějovice, 2007

Zodpovědně prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně za použití pouze těch pramenů a literatury, které v práci cituji a uvádím v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích, 23. dubna 2007

Podpis:

Velmi děkuji paní docentce Aigner za mnoho podnětů, cenných rad a pomoc při řešení problémů v mé práci, kterou mi během psaní poskytla.

ANOTACE

Svou prací bych ráda přispěla učitelům středních škol, kteří se rozhodují při výběru učebnic pro své studenty. Jedná se o analýzu dostupných učebnic němčiny pro začátečníky, a to z hlediska výběru témat. V souvislosti se svou prací jsem vytvořila také dotazník, který jsem rozdala mezi 50 studentů středních škol, abych zjistila názor cílové skupiny. Mým cílem je vyhodnotit vzorek učebnic němčiny na českém trhu tak, aby co nejvíce odpovídal kritériím **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky**.

Pro analýzu byl vybrán vzorek učebnic, které se běžně používají na českých středních školách. Jde o učebnice vydané českými i německými vydavatelstvími, konkrétně **Německy s úsměvem nově, studio d A1, Sprechen Sie Deutsch? 1.** a **Themen aktuell 1**. Původně jsem chtěla analyzovat místo učebnice **Themen aktuell 1** učebnici **Tangram aktuell 1** od stejného vydavatelství, ale protože se spíše učí podle prvně jmenované, rozhodla jsem se pro tuto.

Došla jsem k závěru, že nelze vytvořit ideální učebnici němčiny ani jiného jazyka, protože každý student považuje za důležité jiné téma, má jiné hodnoty a jinou motivaci, která ho nutí učit se cizí jazyk. To rovněž vyplývá i z dotazníku, ve kterém studenti hodnotili důležitost témat podle vlastního myšlení a vlastních preferencí.

ANNOTATION

It is my wish, within the scope of this thesis, to assist teachers at secondary schools who are making a decision about the right choice of books for their students. It involves an analysis of available German textbooks for beginners, with regards to the choice of topics. In connection with my thesis I also prepared a questionnaire which was distributed among 50 students of secondary schools with the aim to elicit the point of view of the target group. The aim of this thesis is to assess the samples of German textbooks in the Czech market so that they correspond to the criteria of the **Common European Framework of Reference for Languages**.

For the analysis there has been chosen the sample of textbooks which appear commonly at Czech secondary schools. These include textbooks published by both Czech and German publishing houses, to be specific **Německy s úsměvem nově**, **studio d A1**, **Sprechen Sie Deutsch? 1**. and **Themen aktuell 1**. Originally I intended to analyse **Tangram aktuell 1** instead of **Themen aktuell 1** by the the same publisher, but since the first mentioned one is usually used for teaching, I decided for **Themen aktuell 1**.

I have come to the conclusion that it is not possible to create an ideal textbook of either German or any other foreign language, because every student considers a different topic to be important, they have different values and motivation which drives them to learn a foreign language. That is also an implication resulting from the questionnaire in which students evaluated the importance of topics according to their own judgement and preferences.

OBSAH

ANOTACE	4
ANNOTATION	5
OBSAH	6
Příloha A – Společné referenční úrovně: sebehodnocení	7
1. ÚVOD	8
2. SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC PRO CIZÍ JAZYKY	10
2.1 Co je to Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky.....	10
2.2 Využití referenčního rámce.....	11
2.3 Rozdělení referenčního rámce. Společné referenční úrovně	13
3. EVROPSKÉ JAZYKOVÉ PORTFOLIO	16
4.1 studio d A1	18
4.2 Sprechen Sie Deutsch? 1.....	19
4.3 Německy s úsměvem nově	21
4.4 Themen aktuell 1.....	21
5. STUDIO D A1	23
5.1 studio d A1	23
5.2 Analýza témat učebnice studio d A1	23
5.3 Srovnání učebnice studio d A1 se Společným evropským referenčním rámcem pro cizí jazyky	27
6. SPRECHEN SIE DEUTSCH? 1	28
6.1 Sprechen Sie Deutsch? 1.....	28
6.2 Analýza témat učebnice Sprechen Sie Deutsch? 1.....	28
6.3 Srovnání učebnice Sprechen Sie Deutsch? 1. se Společným evrop- ským referenčním rámcem pro cizí jazyky.....	32
7. THEMEN AKTUELL 1	33
7.1 Themen aktuell 1.....	33
7.2 Analýza témat učebnice Themen aktuell 1.....	33
7.3 Srovnání učebnice Themen aktuell 1 se Společným evropským referenčním rámcem pro cizí jazyky	36
8. NĚMECKY S ÚSMĚVEM NOVĚ	37
8.1 Německy s úsměvem nově	37
8.2 Struktura lekcí	37

8.3 Analýza témat učebnice Německy s úsměvem nově	38
8.4 Německy s úsměvem – vydání z roku 1992	41
8.5 Srovnání učebnice Německy s úsměvem nově s charakteristikou Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky	41
9. VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ	43
9.1 Obecné postřehy	43
9.2 Konkrétní návrhy	43
9.3 Příklad první lekce	45
10. DOTAZNÍK	48
10.1 Struktura dotazníku	48
10.2 Postup při vyhodnocování	50
10.3 Výsledky vyhodnocování dotazníků	50
10.3.1 Výsledky u jednotlivých položek dotazníku.....	50
11. ZÁVĚR.....	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	56

Příloha A – Společné referenční úrovně: sebehodnocení

Příloha B – Společné referenční úrovně: kvalitativní aspekty užívání mluveného jazyka

Příloha C.a – Dotazník

Příloha C.b – Grafické zpracování dotazníků I, II

Příloha C.c – Tabulka

1. ÚVOD

Mým úkolem je vybrat reprezentativní vzorek učebnic němčiny a rozdělit ho podle cílové skupiny, místa vzniku (učebnice vydané u nás a v Německu), příp. podle dalších kritérií. Budou analyzována témata uváděná pro jednotlivé skupiny, porovnávána s požadavky **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky**. Následně zaujmu stanovisko k použitelnosti různých témat v komunikaci a k jejich zastoupení a pořadí v učebnicích.

Moje diplomová práce má být pomůckou středoškolským učitelům němčiny při výběru odpovídajících učebních prostředků pro začátečníky, resp. **pro skupiny pokročilosti A1 a A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky**. Měla by přinést orientaci v těchto knihách. Budu porovnávat dostupné učebnice němčiny na českém knižním trhu.

Po dohodě s vedoucí práce paní docentkou Aigner byly vybrány čtyři učebnice němčiny, které jsou nejčastěji používány na českých středních školách a které podrobím rozboru podle Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky. Moje diplomová práce se zabývá komunikativními tématy, které jsou obsaženy v učebnicích. Nejde jen o knihy českých vydavatelství, ale také německých.

Budou hodnoceny a analyzovány následující učebnice: **Německy s úsměvem nově** (vydavatelství Fraus), **Sprechen Sie Deutsch? 1.** (vydavatelství Polyglot), **studio d A1** (vydavatelství Fraus) und **Themen aktuell 1** (vydavatelství Hueber). Všechny tyto učebnice jsou určeny pro začínající studenty středních a jazykových škol, ve Společném evropském referenčním rámci pro cizí jazyky (dále jen „referenční rámec“) označené jako stupeň A1, nejvýše A2.

Seznámila jsem se s referenčním rámcem a jeho charakteristikou pro stupně A1 a A2. Zjistila jsem, co **Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky** vlastně je a pro koho je určený. Udané informace a charakteristiku pro stupně A1 a A2 použiju později ve svém srovnání.

Při výběru učebnic jsem se držela rady vedoucí diplomové práce. S učebnicemi **studio d A1** a **Sprechen Sie Deutsch? 1.** pracuji při vlastním vyučování. Ostatní učebnice **Německy s úsměvem nově** a **Themen aktuell 1** jsou pro mě nové a jejich zpracování bude pro mě výzvou. Bylo problematické tyto knihy sehnat v knihovnách, protože některé jsou zcela nové nebo v novém vydání. Některé jsem nakonec musela sama koupit, abych je vůbec mohla rozebírat. V mých rukou se objevilo také staré vydání učebnice **Německy z úsměvem** z roku 1992. Původně jsem chtěla pracovat s tímto vydáním, ale témata byla příliš zastaralá a neaktuální. V kapitole 8, která se bude věnovat této učebnici bych ráda zmínila rozdíly mezi oběma vydáními. Původně jsem chtěla místo učebnice **Themen aktuell 1** analyzovat učebnici **Tangram aktuell 1** od stejného vydavatelství, ale poté, co jsem na základě dotazníku zjistila, že na středních školách se spíše používá **Themen aktuell 1**, rozhodly jsme se s paní docentkou Aigner pro tuto. Učebnice **studio d A1** je na českém trhu nová, proto s ní zatím mnoho středních škol nepracuje.

U učebnic budu zkoumat komunikativní témata. Okrajově se budu také zabývat gramatikou a cvičeními.

Cílovou skupinou mého zkoumání jsou **začátečníci stupně A1 a A2** z řad středních škol. Chtěla bych také sama vědět, co si myslí ten, kdo začíná s němčinou, jaké priority má, jaká témata ho zajímají a jaká ne. K tomuto účelu chci sestavit a do diplomové práce zařadit dotazník, který rozdám mezi studenty středních škol, abych zjistila, do jaké míry jsou shodné priority studentů s údaji referenčního rámce.

2. SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC PRO CIZÍ JAZYKY

2.1 Co je to Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky

Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky poskytuje obecný základ pro vypracovávání jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikulí, zkoušek, učebnic atd. v celé Evropě. V úplnosti popisuje, co se musí studenti naučit, aby užívali jazyka ke komunikaci, a jaké znalosti a dovednosti musí rozvíjet, aby byli schopni účinně jednat.

Má překonat bariéry v komunikaci mezi odborníky pracujícími v oboru moderních jazyků, které vyplývají z existence různých vzdělávacích systémů v Evropě. Poskytuje prostředky administrativním pracovníkům ve školství a vzdělávání, tvůrcům kurzů, učitelům, metodikům, zkušebním orgánům atd. k tomu, aby se zamysleli nad svou současnou praxí, pokud jde o koordinaci jejich činnosti a zajištění potřeb studentů, za které jsou odpovědni.

Poskytnutím **společného základu pro srozumitelný popis cílů, obsahu a metod** referenční rámec přispěje ke srozumitelnosti kurzů, sylabů a systému kvalifikačních osvědčení, a tak podpoří mezinárodní spolupráci v oblasti moderních jazyků. Poskytnutí objektivních kritérií pro popis jazykové způsobilosti usnadní vzájemné uznávání kvalifikačních osvědčení získaných v různých studijních kontextech, a tak napomůže mobilitě v Evropě.¹

Referenční rámec přispívá k celkovému záměru **Rady Evropy**, jenž je definován takto: „Dosáhnout větší jednoty mezi členy“ a rozvíjet tento cíl „přijetím společného postupu na kulturním poli“. ²

---

¹ Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky, str. 1

² tamtéž, str. 2

2.2 Využití referenčního rámce

Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky lze využít:

- ke specifikaci obsahu testů a zkoušek;
- k formulaci kritérií pro dosažení učebního cíle jak ve vztahu k hodnocení výkonu v určitém ústním a písemném projevu, tak ve vztahu k průběžnému hodnocení učitelem, k hodnocení spolužáky a sebehodnocení;
- k popisu úrovně ovládnutí jazyka v existujících testech a zkouškách, což umožňuje srovnání rozdílných souborů kvalifikačních osvědčení.³

Jazyk se podle mluvčího používá v různých konkrétních situacích, v různých sférahách jednání. Tyto oblasti nejsou pro všechny mluvčí shodné, referenční rámec bere zřetel na **všeobecné jazykové znalosti**, které jsou pro začínající studenty shodné. Obecně pak lze rozlišit následující oblasti v učení se jazyku a jeho vyučování:

- **osobní oblast** – člověk je chápán jako soukromá osoba, soustředěná na domácí život, na rodinu a přátele, čte si, vede si deník, má koníčka nebo zvláštní zájem atd.;
- **veřejná oblast** – člověk vystupuje jako součást širší veřejnosti nebo jako člen organizace a zapojuje se do různých jednání, jež slouží různým účelům;
- **pracovní oblast** – člověk se do ní zapojuje v rámci svého zaměstnání nebo profese;
- **vzdělávací oblast** – v jejím rámci je člověk zapojen do organizovaného vzdělávání, zejména v rámci vzdělávací instituce.⁴

Z tohoto rozdělení oblastí plyne i použití komunikačních témat, která lze třídit různými způsoby. V referenčním rámci je problematika témat věnována celá kapitola.

---

³ Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky, str. 19

⁴ tamtéž, str. 47

Pro mou práci jsou nejdůležitější **hlavní témata**, která použiju při porovnávání s tématy v učebnicích němčiny. Jde o nejběžnější témata, s kterými se setká a o kterých dokáže mluvit i začínající student.

- osobní údaje;
- dům a domov, okolí;
- každodenní život;
- volný čas, zábava;
- cestování;
- mezilidské vztahy;
- péče o tělo a zdraví;
- vzdělání;
- nakupování;
- jídlo a nápoje;
- služby;
- různá místa;
- jazyk;
- počasí.⁵

Každá z těchto tematických oblastí je dále rozdělena do podkategorií, kterými se podrobněji zabývat nebudu.

Při výuce cizího jazyka tedy musí vyučující počítat a předpokládat situace, do kterých se studenti mohou dostat. Referenční rámec proto nabízí otázky, které by si měl vyučující položit před začátkem vyučovacího procesu. Doporučuje uživatelům, aby se s tímto celkovým uspořádáním obeznámili a měli ho na zřeteli, když si budou klást následující otázky:

- Mohu předvídat oblasti, ve kterých se moji studenti budou pohybovat, a situace, které budou muset řešit? Pokud ano, jaké role budou zastávat?
- S jakými lidmi budou muset jednat?
- Jaké budou jejich osobní a profesní vztahy a v rámci kterých institucí?
- Jakými předměty se budou muset zabývat?
- Jaké úlohy budou muset plnit?

---

⁵ Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky, str. 54

- Jaká témata budou muset zvládat?
- Budou se muset sami vyjadřovat, nebo pouze poslouchat a číst s porozuměním?
- Co budou poslouchat nebo číst?
- Za jakých podmínek budou muset jednat?
- Jaké znalosti okolního světa nebo jiné cizí kultury k tomu budou potřebovat?
- Jaké dovednosti si budou muset vypěstovat? Jak mohou zůstat sami sebou a vyhnout se tomu, že budou špatně pochopeni?
- Za co z toho můžu být zodpovědný?
- Pokud nedokážu předvídat situace, ve kterých budou studenti jazyk užívat, jak je mohu co nejlépe připravit pro užívání jazyka v komunikaci a přitom nepřehnat nácvik situací, které možná nikdy nenastanou?
- Jaké trvalé hodnoty jim mohu předat, ať už bude jejich další životní dráha jakákoli?
- Jak může učení jazyku co nejlépe přispět k jejich osobnímu a kulturnímu vývoji zodpovědného občana v pluralitní demokratické společnosti?⁶

2.3 Rozdělení referenčního rámce. Společné referenční úrovně

Jde o ustanovení **souboru společných referenčních bodů**, které je dynamické a lze očekávat, že se časem bude vyvíjet s ohledem na zkušenosti a reference uživatelů i vyučujících jazyka.

Rada Evropy se shodla na počtu a povaze úrovní, jichž lze při studiu jazyka postupně dosáhnout. Referenční rámec zahrnující šest úrovní pokrývá běžné stupně učení se jazyka pro Evropany.

Těchto **šest úrovní** je dále zahrnuto pod hypertextový princip větvení. Začíná od počátečního dělení na **tři široké úrovně A, B a C**.

Úroveň A odpovídá znalostem **uživatele základů jazyka**. Dělí se do **podúrovní A1** (Breakthrough; „Průlom“) a **A2** (Waystage; „Na cestě“).

---

⁶ Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky, str. 46

Úroveň B je označením **samostatného uživatele jazyka**. I ta je rozdělena na **podúrovně B1** (Threshold; „Práh“) a **B2** (Vantage; „Rozhled“).

Zkušený uživatel jazyka se pak řadí k **úrovni C**, jež se dále dělí na **C1** (Effective Operational Proficiency; „Účinná operační způsobilost“) a na **C2** (Mastery; „Zvládnutí“).⁷

V **globálním pojetí stupnice ovládnutí jazyka** se budu podrobněji zabývat úrovní pro **uživatele základů jazyka**, tedy úrovní A. Obecně jsou charakterizovány podúrovně následujícím způsobem:

- **A1** - rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat; umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat; dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu pomoci;⁸
- **A2** - rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho bezprostředně týkají (např. základní informace o něm a jeho rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání); dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech, umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnaléhavějších potřeb.⁹

Podrobný popis dovedností, které tyto skupiny budou schopny po dosažení zmiňovaných úrovní ovládat, obsahuje příloha A a B.

---

⁷ Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky, str. 23

⁸ tamtéž, str. 24

⁹ tamtéž, str. 24

Údaje z toho stručného shrnutí mi budou vodítkem při porovnávání učebnic němčiny s podmínkami **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky** a pro analýzu komunikativních témat.

3. EVROPSKÉ JAZYKOVÉ PORTFOLIO

Protože s používáním **Společného evropského referenčního rámce** blíže souvisí i používání **Evropského jazykového portfolia**, ráda bych ve své práci zmínila i toto. Pracovala jsem s Evropským jazykovým portfoliem pro věkovou kategorii 15 – 19 let.

Uvažuje se o zavedení **Evropského jazykového portfolia s mezinárodní platností**. Toto portfolio by umožnilo studentům zachytit a doložit jejich vývoj směrem k vícejazyčné kompetenci. Zaznamenávali by si sem své učební zkušenosti všeho druhu u široké škály jazyků, z nichž mnohé by jinak nebyly doloženy a brány v úvahu. Portfolio má podnítit studenty k tomu, aby do něj zaznamenávali a pravidelně aktualizovali vlastní vyjádření o své způsobilosti v každém jazyce. Aby byl tento dokument důvěryhodný, bude nadmíru důležité, aby zápisy byly činěny zodpovědně a srozumitelně. Zde budou odkazy ke **Společnému evropskému referenčnímu rámci** obzvlášť cenné.¹⁰

Jazykové portfolio užívá **šest mezinárodních jazykových úrovní** navržených Radou Evropy. Cílem tohoto dokumentu je, aby každý člověk mohl mít k dispozici dokument, ve kterém je uvedena a potvrzena určitá úroveň osvojení cizího jazyka.¹¹

Je složeno z **jazykového pasu** s přehledem o aktuální úrovni jazykových znalostí a o vykonaných zkouškách, dále z **jazykového životopisu**, který podává informace o absolvovaném jazykovém vyučování a o individuálních cílech, a nakonec ze **souboru dokumentů a prací**, kam se dokládají výsledky, diplomy, vysvědčení a práce.¹²

---

¹⁰ Evropské jazykové portfolio, str. 1

¹¹ tamtéž, str. 1

¹² tamtéž, str. 1

Je určeno pro studenty začínající s cizím jazykem, kteří mají možnost průběžně si zapisovat dosažené výsledky. Sem zapisují všechny úspěchy k jednotlivým kritériím převzatým ze **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky**.

4. TECHNICKÉ ÚDAJE

4.1 studio d A1

Součástí této učebnice je pracovní sešit, cd s audionahrávkami a příloha s německo-českým slovníčkem rozděleným po lekcích. Učebnice začíná oddílem **Start auf Deutsch**, je rozdělena do dvanácti lekcí, vždy po čtyřech lekcích následuje **Station**, celkem tedy tři oddíly Station.

V obsahu najdeme přehledně témata lekcí a řečové dovednosti, které budou v jednotlivých lekcích probírány, a dále následuje přehled učiva v jednotlivých lekcích, jež zahrnuje gramatiku a výslovnost v dané lekci a návod **Jak se lépe učit**.

studio d A1 je rozděleno následovně:

- obsah
- Start auf Deutsch
- oddíl lekcí 1 – 4 s názvy:
  - 1 Café d
  - 2 Im Sprachkurs
  - 3 Städte – Länder – Sprachen
  - 4 Menschen und Häuser
- Station 1
- oddíl lekcí 5 – 8 s názvy:
  - 5 Termine
  - 6 Orientierung
  - 7 Berufe
  - 8 Berlin sehen
- Station 2
- oddíl lekcí 9 – 12 s názvy:
  - 9 Ferien und Urlaub
  - 10 Essen und trinken
  - 11 Kleidung und Wetter

- 12 Körper und Gesundheit
  - Station 3
  - Modelltest Start Deutsch 1 (poslech, čtení, psaní a mluvení)
  - Stručný přehled gramatiky rozdělený po sedmi lekcích
  - Výslovnost v přehledu
  - Abecední seznam slovíček německo-český
  - Seznam nepravidelných sloves
  - Poslechové texty
  - Klíč ke cvičením
  - Text- und Bildquellen
  - část na poznámky
  - slovníček rozdělený po lekcích, cd pro studenty

Součástí souboru **studia d A1** tvoří učebnice, dvě cd nebo audiokazety, příručka pro učitele na cd, tištěná příručka pro učitele a internetová podpora na webové stránce www.fraus.cz.

Učebnice vychází z hodnocení úrovní podle **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky** a slouží pro úroveň A1.

4.2 Sprechen Sie Deutsch? 1.

Tato kniha obsahuje učebnici, některé mapy, pracovní sešit, slovníček a přehled gramatiky. I tato učebnice začíná oddílem **Erste Schritte**, kde se student seznamuje s německou abecedou a prvními kontakty s němčinou. Ve čtrnácti lekcích obsahuje témata pro úroveň A1 podle **Společného evropského referenčního rámce**. V sedmé a čtrnácté lekci je gramatická část nahrazena opakováním.

Obsah popisuje témata lekce a pod každou lekcí je stručně naznačena probíraná gramatika.

Učebnice **Sprechen Sie Deutsch? 1.** je uspořádána:

- obsah

- Poznámky k fonetice
- oddíl Erste Schritte
- lekce 1 – 6 s názvy:
  - 1 Auf der Party
  - 2 Kennen Sie schon ...?
  - 3 Ein Geschenk für Manfred
  - 4 Was isst Familie Tetzlaff?
  - 5 Piepenbrocks Umzug
  - 6 Die Geburtstagsfeier
- lekce 7 s názvem Im Fernsehstudio, lekce s opakováním
- lekce 8 – 13 s názvy:
  - 8 Im Fitnesscenter
  - 9 Wohin fahren wir in Urlaub?
  - 10 Eine Klassenarbeit
  - 11 Leute und ihre Hobbys
  - 12 Beim Arzt
  - 13 Pavels Reise
- lekce 14 s názvem In der Kneipe s opakováním
- mapy Německa, Rakouska, Švýcarska a Vídně
- pracovní sešit ke každé lekci s klíčem
- přehled gramatiky
- slovník některých gramatických pojmů (německo-český, česko-německý)
- slovníček německo-český, česko-německý

K tomuto souboru patří mimo uvedené učebnice také učebnice pro učitele s klíčem ke cvičením z učebnice, sada audiokazet nebo cd a cd LangMaster Sprechen Sie Deutsch? 1.

Podle **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky** má tato učebnice provést studenty úrovní A1.

4.3 Německy s úsměvem nově

Tuto knihu tvoří učebnice se cvičeními a německo-český a česko-německý abecední slovník. Součástí souboru je doplňkový sešit s doplňkovými cvičeními, transkripcí poslechových textů, s testy ke všem lekcím, klíčem k překladovým cvičením a křížovkám. K dovednosti poslechu jsou určeny dvě audiokazety nebo cd s úvodními texty a fonetickými a poslechovými cvičeními. Také tato učebnice poskytuje internetovou podporu na webových stránkách www.fraus.cz.

Učebnice **Německy s úsměvem nově** je rozřazena do 22 lekcí, které budu konkrétně jmenovat až u samotného rozboru učebnice v kapitole 8, kde bych se také chtěla zabývat vydáním **Německy s úsměvem** z roku 1992, které jsem též měla k dispozici.

Obsah zahrnuje jednak témata lekce, neboli názvy textů, seznam probírané gramatiky a cvičení.

Samotné obecné řazení je provedeno následovně:

- obsah
- struktura lekcí, kde je popsáno, jak se v lekcích lépe orientovat
- Přehled německé fonetiky
- lekce 1 – 10, ve kterých je zadání k cvičením v češtině
- lekce 11 – 22, kde nalezneme zadání již v němčině
- německo-český slovník
- česko-německý slovník

Podle charakteristiky **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky** má tato učebnice přivést studenta k úrovni B2, tedy s kompetencí samostatného mluvčího.

4.4 Themen aktuell 1

Tato učebnice jako jediná z mnou rozebíraných byla vydána v Německu, proto i její struktura je poněkud odlišná. Obsahuje učebnici, gramatiku v přehledu, klíč ke

cvičením a abecední seznam slovíček s odkazem na příslušné stránky, na kterých se toto slovo vyskytuje.

V obsahu oproti učebnicím vydaným v českých vydavatelstvích není uvedeno téma lekce, ale jsou zde rozepsány dovednosti, které si student osvojí, dále seznam cvičení, rozdělený podle řečových dovedností, jež bude student trénovat, a seznam probírané gramatiky.

V učebnici **Themen aktuell 1** jsou oddíly řazeny následovně:

- obsah
- lekce 1 – 10 s gramatickými cvičeními a s tématy:
  - 1 Erste Kontakte
  - 2 der die das eine ein
  - 3 Essen und Trinken
  - 4 Freizeit
  - 5 Wohnen
  - 6 Krankheit
  - 7 Alltag
  - 8 In der Stadt
  - 9 Geschenke
  - 10 Deutsche Sprache und deutsche Kultur
- Grammatik
- Lösungen
- Alphabetische Wortliste

Themen aktuell 1 jsou určeny pro studenty, kteří s němčinou začínají a patří k úrovni A1 podle **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky**.

K učebnici je vydáván zvlášť také pracovní sešit, poslechová cvičení a dvojjazyčné slovníky. Tipy a informace pro vyučování je možné stáhnout na webových stránkách www.themen-aktuell.de.

5. STUDIO D A1

5.1 studio d A1

Studio d A1 je na českém trhu poměrně novou učebnicí. Vyšla v roce 2005 pod nakladatelstvím Fraus a řídí se pravidly **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky**. Učebnice je určená pro studenty jazykových a středních škol.

S touto učebnicí pracuji při výuce začínajících studentů, jedná se ovšem o studenty dospělé, kteří potřebují získat základy gramatiky a dále se zabývat pouze němčinou ve svém oboru. Se **studio d A1** jsou spokojeni jak s gramatickou stránkou, tak s tématickou. Tito studenti ovšem netvoří cílovou skupinu, takže jejich reference nejsou pro mou práci směrodatné.

Učebnici **studio d A1** jsem si vybrala pro výuku poté, když jsem měla možnost nahlédnout do ní, zjistit její strukturu a náročnost, resp. nenáročnost. Překvapilo mě množství zajímavých cvičení, které podporují samostatnou práci studentů. Součástí lekcí je i okénko s přímými texty z německého prostředí, které pomáhá studentovi s **interkulturním zařazením**. Jedná se o informace z různých oblastí, které se tématicky vážou k tématu lekce. K učebnici pro studenty není třeba zakupovat zvlášť pracovní sešit, společně s ní dostane student i cd s audionahrávkami k poslechovým cvičením a slovník řazený podle lekcí.

5.2 Analýza témat učebnice studio d A1

Učebnice začíná předlekcí **Start auf Deutsch**. Tato lekce neobsahuje téma, pouze upozorňuje studenty na to, že některá slova v němčině už znají, že internacionalismy se vyskytují i v němčině a jsou shodné se slovy používanými v češtině. Začíná seznamovat studenty s německými reáliemi, zde konkrétně s nejběžnějšími německými jmény a příjmeními.

První lekce má název **Café d – Treffen im Café**. Tématem úvodních rozhovorů je **seznamování v kavárně a objednání si**. Dalším tématem je Der Euro a Café International. Podle mého názoru jsou posledně uvedená témata příliš složitá, zde ovšem nejde o komunikativní témata, ale o interkulturní. Autoři zde uvádějí jako důvod použití textů vyhledávání internacionalismů.

Druhá lekce **Im Sprachkurs – Im Kurs** je zaměřena na **vyučování** a s ním spojené téma a slovní zásobu. Takto pojatá lekce je poněkud neaplikovatelná pro praktický život. Pro samostatnou komunikaci nebo konverzaci zde není žádné cvičení.

Ve třetí lekci s názvem **Städte – Länder – Sprachen** se studenti mají možnost seznámit s reáliemi Německa. Získají dovednost **zeptat se na místo původu** a na přesné určení polohy tohoto místa. Dokáží také sdělit, jakými jazyky mluví. V této lekci si také osvojí **psaní pohlednice z dovolené** s použitím jednoduchého minulého času slovesa „sein“.

Čtvrtá lekce **Menschen und Häuser** se zabývá **bydlením v Německu, Rakousku a ve Švýcarsku**. Pro úroveň A1 je tato informace jednou ze základních, studentům této úrovně umožňuje komunikovat o tématu, které se jich bezprostředně týká. Dokáží popsat, **kde bydlí a jak jejich byt vypadá**. Součástí této lekce je i článek o **stěhování**, jehož funkci bych pochopila, pokud by zde byly více procvičeny předložky, kam se co při stěhování umístí. Text „**Wohnen interkulturell**“ dává prostor diskuzi na podobné téma v kontextu s českými poměry.

V části **Station 1** se úvodní text zabývá **povoláním**. Poněkud zarážející je použití perfekta, které dosud nebylo zmíněno. Přínosný pro začínající studenty je rozhodně **text o pozdravech, rozloučeních a tykání/vykání v mezinárodním i regionálním měřítku**, který upozorňuje na zvyklosti v různých zemích i oblastech Německa. Studenti se také seznámí s významnými německými městy a naučí se je vyhledat na mapě. Gramatická část obsahuje sebehodnocení formou testu. Zajímavé je použití videonahrávky k textu. Nicméně tato část nerozvíjí sama o sobě komunikativní dovednosti, ale pouze přispívá k zlepšení poslechových dovedností.

Lekce pátá **Termine** probírá **časové údaje, denní program a domlouvání schůzek**. Podle mého názoru je to pro začínající studenty velmi důležitá lekce, pokud se dostanou do německy mluvícího prostředí, tomuto tématu se nevyhnou. Lekce je vhodně doplněna i **omluvami, resp. výmluvami**.

Název šesté lekce je **Orientierung – Arbeiten in Leipzig**. Úvodní text se vrací k představování se a ke sdělení, kde kdo pracuje. Dále pomocí předložek probírá **orientaci v domě a způsoby dopravy**. Pod názvem této lekce bych si ovšem představila orientaci ve městě. I zde je popsáno další německé město – Lipsko. Lekce znovu obsahuje oddíl o **schůzkách**, který dává do souvislosti s řadovými číslovkami a některými **svátky v německy mluvících zemích**.

V sedmé lekci je rozbráno téma **Berufe – Was machen Sie beruflich?**. Vzhledem k tomu, že jde o učebnici pro střední a jazykové školy, je tohle téma řazené brzy. Na druhou stranu jazykové školy jsou určeny nejen středoškolským studentům, ale i dospělým, pak je téma **Berufe** zařazené vhodně. Pro středoškolské studenty je přínosné pro seznámení s povoláním rodičů, případně pro utvoření si představy o vlastním povolání. I zde se autoři učebnice vracejí k **dennímu programu s ohledem na pracovní činnost**. Seznamují také s pracovními podmínkami v Německu.

Osmá lekce nese název **Berlin sehen**. V lekci se student naučí hovořit o **památkách Berlína, zeptat se na cestu a popsat cestu, vyprávět o zážitku z exkurze** nebo napsat pohlednici. Podle mého názoru je tato lekce zařazena docela pozdě, z praktického hlediska bych ji vsunula místo druhé lekce **Im Sprachkurs**. Cvičení k **opakování směrů a popisů cesty** je zde přiměřené množství a jsou uvedeny v různých obměnách. Studenti se také naučí **orientovat se v prospektech a inzerátech** spojených s exkurzí.

Za osmou lekcí následuje oddíl **Station 2**, kde jsou představena další **povolání**. Pomocí her jsou zde rekapitulována témata z lekcí pět až osm. Ani zde nechybí samohodnotící cvičení a zábavnou formou pomocí jazykolamů a vět je zde zopa-

kována fonetika. Také v tomto oddílu v části **Videostation 2** si mohou studenti zopakovat společně s postavou studentky Katjy **orientaci a exkurzi v Berlíně**.

V deváté lekci **Ferien und Urlaub** se studenti seznamují nejen s Berlínem a jeho památkami, ale i s některými dalšími **oblíbenými turistickými cíly Německa**. S pomocí složeného minulého času budou studenti schopni vyprávět o své dovolené či zážitcích z prázdnin. Zajímavým tématem je **popis nehody**, kde studenti také uplatní znalosti perfekta.

Desátá lekce se zaměřuje na **jídlo a pití** a také se tak jmenuje. Seznamuje studenty s **nabídkou zboží na trhu a v obchodě**. Studenti budou schopni **vyjádřit svoje přání, zeptat se na cenu a zaplatit**. V rámci interkulturního poznávání jsou zde uvedena **oblíbená jídla a nápoje německých obyvatel**. Poněkud zbytečně je sem zařazen recept. Jako komunikativní téma je pro začátečníky na úrovni A1 nadbytečný.

Jedenáctá lekce **Kleidung und Wetter** se celkově vymyká praktickým tématům. Téma je zařazeno spíše jako doplněk k probírání gramatiky, a to skloňování přídavných jmen v akuzativu. Pokud jde o **nakupování**, není tato slovní zásoba nutná, v dnešní době je možné koupit cokoli v podstatě bez mluvení. Toto téma bych rozhodně nezařadila do učebnice pro úroveň A1. Co se týká tématu **počasí**, shledávám je vhodnějším, ačkoli pokud student chce vědět, jaké počasí je nebo bude, nejspíš sáhne po internetu, novinách nebo se podívá na televizi, kde jsou teploty a další podmínky znázorněny graficky. Jedná se ovšem o **nejběžnější konverzační téma** mezi nepřiliš známými lidmi, takže je student jistě záhy uplatní.

Poslední, dvanáctá lekce má název **Körper und Gesundheit**. Naprostý začátečník by se zřejmě k lékaři v zahraničí sám nevydal. Pokud už by nastal takový případ, že by byla **návštěva lékaře** nevyhnutelná, zřejmě by si vzal s sebou někoho, kdo se vyzná v poměrech dané země a kdo se dorozumí i v obtížných situacích. Proto bych ani tuto lekci nezařadila do učebnice pro studenty úrovně A1. Na druhou stranu je zde uvedeno, jak funguje **německé zdravotnictví** či jakým způsobem se platí **zdravotní pojištění**.

Třetí oddíl **Station 3** se opět zabývá dalšími **zaměstnáními**, tentokrát povoláním referentky cestovní kanceláře a ošetřovatele nemocných. Na závěr následuje poslední část videonahrávky, která obsahuje **přípravy na party**. Opět jde tedy o nakupování. Jsou zde probírány i **plány na prázdniny**, jež v této části učebnice určité uplatnění mají. Poslední součástí **Station 3** je hra, která shrnuje všechny komunikativní situace, které byly v učebnici probrány.

Součástí učebnice je také **Modelltest Start Deutsch 1**, který zkouší všechny řečové dovednosti, tedy poslech, čtení, mluvení a psaní.

Učebnice **studio d A1** je velmi zajímavě řešena, je v ní použito mnoho barevných obrázků, které by mohly přilákat nové studenty. Také řešení typu zadání je pro začátečníky vhodné, zadání jsou psána německy s českým překladem. Student si tak zvyká na pokyny, které mu vyučující bude postupem času v němčině udělovat. Každá lekce obsahuje gramatiku, hravě řazenou. Studenti na pravidla používání některých zásad přicházejí **induktivní metodou**, tedy z jednotlivých příkladů vyvozují obecně platný závěr. Cvičení jsou úměrná svým rozsahem i náročností. Vhodné je i shrnutí na začátku lekce, co všechno se student naučí, ať už se jedná o komunikativní dovednost, či o gramatiku. Gramatika je pak na konci učebnice uvedena ve stručném přehledu. Nevýhodou nových učebnic z gramatického hlediska je to, že skloňování přídavných jmen a členů je zde probíráno pouze v 1. a ve 4. pádě. Student si pak nemůže udělat celkový přehled o systému skloňování.

5.3 Srovnání učebnice studio d A1 se Společným evropským referenčním rámcem pro cizí jazyky

Obsahem témat vyhovuje učebnice normám **Společného evropského referenčního rámce** ve většině případů. Jsou zde zmiňována témata, která se bezprostředně týkají osoby studenta, jako jsou např. osobní údaje, denní program, domov ad. Z výčtu témat, která zde obsažena nejsou, bych postrádala **téma volného času**, protože je jedno z nejběžnějších témat, které se studenta blízce týká a o kterém by mohl mluvit s rodilým mluvčím.

6. SPRECHEN SIE DEUTSCH? 1.

6.1 Sprechen Sie Deutsch? 1.

Často používanou učebnicí na středních a jazykových školách je **Sprechen Sie Deutsch? 1.** z nakladatelství Polyglot, spol. s r. o. Měla jsem možnost pracovat s druhým vydáním z roku 2006. I tato učebnice respektuje pravidla **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky** a klade si za úkol přivést studenty na práh úrovně A2. Je určena pro studenty středních a jazykových škol.

Učebnici nakladatelství Polyglot používám rovněž při výuce dospělých, konkrétně podle této učebnice vyučuji pouze gramatiku. **Sprechen Sie Deutsch? 1.** jsem ale nevybrala sama jako učební materiál, lekce mi totiž přijdou příliš obsáhlé.

Lekce v této učebnici jsou sice přehledně rozřazeny na úvodní text, gramatiku, cvičení ke gramatice a cvičení k tématu, ale vyhlížejí náročně a působí také tak.

Součástí učebnice je také pracovní sešit, který respektuje členění lekcí do čtyř oddílů. Pokud je záměrem probrat učivo z jednoho dílu za jeden školní rok, pak jde o úkol nad lidské síly. Každá lekce má v průměru dvanáct stránek a pět dalších v pracovním sešitu. Ty jsou popsány drobným písmem, takže se učebnice jeví na první pohled nepřehledně. Pro studenty musí být šok spousta informací, které z jedné lekce získají.

6.2 Analýza témat učebnice Sprechen Sie Deutsch? 1.

I tato učebnice je opatřena předlekcí **Erste Schritte**, kde se studenti seznámí s výslovností hlásek, se jmény osob, naučí se základní pozdravy a jednoduché fráze jako např. Woher sind Sie? Wie geht es Ihnen? Student tak do první lekce vkročí již lehce připraven.

První lekce **Auf der Party** umožňuje studentovi **představit sebe a ostatní, zeptat se na bydliště** a na takovou otázku odpovědět. Bere v potaz i **tykání a vykání**, ale

nezahrnuje je do interkulturního vztahu, tedy neupozorňuje, kdy si rodilý mluvčí může dovolit tykat a kdy ne. Slovíčka a frazeologie je řazena za úvodní text. Gramatika je probírána samostatně, cvičení navazují v oddílu B. K lekci patří vcelku velké množství gramatických cvičení jednak v rámci lekce, jednak v pracovním sešitu. V rámci lekce se také nachází hodně poslechových cvičení, což může být po určité době práce s touto učebnicí stereotypní.

Druhá lekce se nazývá ***Kennen Sie schon ...?***. Tématicky procvičuje **představování ostatních nebo představování se navzájem**. Rozvíjí tak téma první lekce, přináší nové dovednosti, jak říct, kde pracuji, jaké je moje povolání nebo jaké jsou moje zájmy. Jedná se o otázky bezprostředně se týkající studenta, s kterými se setká při bližším kontaktu s rodilým mluvčím.

Ve třetí lekci ***Ein Geschenk für Manfred*** je navozeno téma **nakupování**. Vytváří se poněkud nevhodná situace, kdy obě postavy v dialogu jsou rodilí mluvčí. Pokud by se měl student vžít do situace jednoho z nich, má před sebou horší rozhodování, než kdyby jeden z hovořících byl student němčiny. V textu jsou použity zbytečně složité věty, např. „*Sie bekommen ihn für 25 Euro.*“¹³ Pro začínajícího studenta je dostačující jednoduchá odpověď „*Es kostet 25 Euro.*“ nebo „*Es macht 25 Euro.*“ V gramatické části je probíráno skloňování zájmen kdo a co. I tato látka je pro třetí lekci předčasná. Na konci lekce se pak nachází část o **Vánocích**.¹⁴ Také zde postrádám vazbu na německy mluvící prostředí a na zvyklosti mluvčích.

Čtvrtá lekce ***Was isst Familie Tetzlaff?*** se zabývá tématem **denního programu a jídlem**. Myslím, že situace, která je zde popsána, není moc reálná, protože jde o rodinu rodilých mluvčích, kteří si k obědu dávají vepřovou pečení s knedlíkem a kyselým zelím. Spíše bych i zde navázala na oblíbená či tradiční jídla v Německu, Rakousku nebo ve Švýcarsku. Pokud mohu soudit z vlastní praxe, rodilý mluvčí většinou upřednostní nějakou krajovou nebo národní specialitu před tradičním pokrmem z Čech. Proto by slovní zásoba k tématu mohla být zaměřena na německy mluvící prostředí. Já sama používám při výuce originální jídelní lístek

---

¹³ Sprechen Sie Deutsch? 1., str. 35

¹⁴ tamtéž, str. 45

z restaurace v rakouském Ennsu. V gramatické části je probírán mimo jiné i rozkazovací způsob, který pro začátečníky není prakticky nutný. Je možné ho opsat pomocí způsobových sloves.

Také učebnice **Sprechen Sie Deutsch? 1.** řeší **popis bytu** a výuku předložek se 3. a 4. pádem pomocí **stěhování**. Úvodní text je psán formou deníku, což není obvyklé, ale možná právě proto je to zajímavé. Lekce uvádí také další možnosti bydlení, ale v podstatě jde o klasické téma bydlení, jaké je ve všech učebnicích jazyků.

Text šesté lekce **Die Geburtstagsfeier** je pro mladé studenty zcela nevhodný. Jde zde o přípravu narozeninové oslavy, ale použité suroviny jsou spíše na společnou večeři s přáteli. Protože je učebnice určena také pro studenty středních škol, není vhodné, že hlavní postava kupuje na oslavu pivo. Nedělám si iluze, že tomu tak ve skutečnosti není, ale tímto je ve své podstatě ještě v pití alkoholu podporuje. V této lekci je probíráno téma **nákupy potravin a míry a váhy**, které jde ovšem uvést vhodněji. Ve cvičeních je pak také uvedeno téma **vaření**, jež je zcela mimo referenční rámec.

Sedmá lekce je opakovací, neprobírá se zde žádná nová gramatika. I téma odkazuje již na dříve probraná témata, a to na **práci, zájmy a bydlení**.

Pod názvem osmé lekce **Im Fitnesscenter** by si mohl někdo představit, že bude zařazeno téma spojené s pohybem a sportem, ale ta se zabývá **dny, domluvením schůzky a průběhem dne**. Student tedy bude schopen vyjádřit se k průběhu svého dne a domluvit si schůzku na určitý den.

Wohin fahren wir in Urlaub? je název deváté lekce. V hlavním textu se student učí **klást argumenty a obhajovat je**, v doprovodném textu je zjednodušeně použita **orientace na cestách**. Ve cvičeních se nachází nabídka **pětidenní cesty po Německu** s přesným rozpisem. Pokud bude student pracovat společně s mapou nebo s internetem, pak může získat příjemný přehled o některých německých památkách a městech.

V desáté lekci s názvem **Eine Klassenarbeit** píše hlavní postava svůj **životopis**. Toto téma je velmi důležité, ale dnes se používá pro tyto účely strukturovaný životopis, kde jsou brána v potaz nejdůležitější fakta, nikoli sloh. Hlavní postava se zmiňuje o **plánech do budoucna**. To by získalo ještě větší podstatu, kdyby v gramatické části byl probírán budoucí čas.

V lekcích jsou smíchány perspektivy pohledu, např. v úvodním textu desáté lekce je hlavní postavou mladý chlapec, v textu k osmé lekci jsou to dospělí. Myslím si, že by učebnice měla mít jednotnou hlavní postavu podle toho, pro jakou cílovou skupinu je učebnice určena.

Předmětem jedenácté lekce jsou **lidé a jejich hobby**. Formou dotazů mezi kolemjdoucími zjišťuje reportér časopisu jejich **zájmy**. I zde se mísí různé věkové skupiny a lidé s různými zájmy. Možná by bylo lepší vést takový průzkum mezi studenty nebo jednou věkovou skupinou.

I v této učebnici se projednává téma **Beim Arzt**. Jsou zde zmiňovány **nemoci a situace**, se kterými se může člověk v zahraničí nejčastěji setkat. Součástí je i slovní zásoba k **popisu těla**.

Třináctá lekce začíná dopisem o **plánech návštěvy Kolína**. Vzhledem k tomu, že je toto vydání poměrně nové, mě udivuje, že je zde použita forma dopisu, a ne e-mailu. Lekce se dále zabývá podrobněji **popisem cesty a cestováním vlakem a metrem** v Německu. Na konci lekce jsou zmíněny **reálie Švýcarska**.¹⁵ V gramatické části je probírána rekce, kterou nepovažuji pro cílovou skupinu A1 za vhodnou.

Poslední lekce **In der Kneipe** rozebírá téma dospělých – **nezaměstnanost**. Vhodnější by bylo hledání letní brigády nebo studentského jobu. Ale celkově se toto téma vymyká **Společnému evropskému referenčnímu rámci** pro úroveň A1. V části se cvičeními je opět použita forma dopisu, tentokrát dokonce z dovolené. V dnešní době mobilní komunikace už dopisy píše málokdo, a bohužel si nedovedu představit nějakého studenta střední školy, jak píše dopis.

---

¹⁵ Sprechen Sie Deutsch? 1. 169

V učebnici **Sprechen Sie Deutsch? 1.** postrádám reálný život. Ilustrace k tématům i ke cvičením jsou kreslené, fotky by byly přirozenější a vyvolaly by lépe pocit reálné situace. Zadání úkolů je v celé učebnici v češtině a následně přeloženo do němčiny, což je výborné řešení pro naučení se pokynům.

6.3 Srovnání učebnice *Sprechen Sie Deutsch? 1.* se Společným evropským referenčním rámcem pro cizí jazyky

Tématicky je učebnice **Sprechen Sie Deutsch? 1.** jedna z nejvíce vyhovujících a odpovídajících normám **Společného evropského referenčního rámce**. Až na výjimky jsou zde zastoupena všechna témata, která by měl student úrovně A1 ovládat. Některá témata jsou na druhou stranu nadbytečná, např. nezaměstnanost, a pro tuto úroveň zbytečná.

7. THEMEN AKTUELL 1

7.1 Themen aktuell 1

Učebnice **Themen aktuell 1** byla jako jediná ze mnou analyzovaných knih vydaná v Německu v nakladatelství Max Hueber Verlag roku 2003. Respektuje pravidla pravopisné reformy z 1. srpna 1998 a řídí se normami **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky**. Je vytvořena pro studující němčinu jako cizí jazyk. I tato učebnice provede studenty první úrovní znalosti jazyka, tedy úrovní A1.

Učebnice obsahuje velké množství obrazového materiálu, oproti tomu velmi málo cvičení. Zapadá do interkulturního kontextu referenčního rámce. Překvapilo mě, že celá gramatika je zařazena až na konec učebnice, paragrafy po boku stran v lekcích odkazují na příslušné místo, kde je daná gramatika vysvětlena. To se mi zdá trochu nepraktické. Součástí učebnice není pracovní sešit ani poslechové texty, takže pro plnohodnotnou výuku je potřeba obstarat si další materiály. Ty jsem bohužel neměla při analýze k dispozici, proto se o nich zmiňovat nebudu.

7.2 Analýza témat učebnice Themen aktuell 1

První lekce se zabývá ***představením sebe a ostatních***. Celá lekce je převážně formou dialogů, takže studenti mají dostatečnou možnost nacvičit si správné představení se. Dokáží se stručně vyjádřit o tom, **jak se jmenují, kde bydlí, kolik jim je let, kde pracují** atd.

Ve druhé lekci ***Gegenstände in Haus und Haushalt*** je probírán člen určitý a neurčitý, opět všemi možnými způsoby. Téma se vztahuje k **nábytku a vybavení domácnosti**. Jako samostatné téma je shledávám nedostačujícím.

Třetí lekce ***Essen und Trinken*** uvádí různá jídla, která jsou běžná v Německu. Studenta zavádí také do restaurace, kde si **vybírá podle jídelního lístku, objedná si jídlo a pití a zaplatí**. Rozhovory jsou reálné, pocházejí z německy

mluvícího prostředí, a tak působí přirozeně. Interkulturním odkazem je zde **Bierlexikon**, který uvádí různé druhy nejoblíbenějšího německého nápoje.¹⁶

Volným časem se zabývá čtvrtá lekce. Téma se zde prezentuje na palubě lodi, kde každá osoba provádí jinou činnost. Některé **činnosti** jsou **pracovní**, některé **volnočasové**. Pomocí způsobových sloves se student naučí některé pokyny a příkazy, např. „*Hier muss man leise sprechen.*“¹⁷ „*Hier darf man nicht rauchen.*“¹⁸ Také zde je za doprovodu obrázků vysvětlen **průběh dne, denní program a časové údaje** pro čtyři různé profese. Myslím si, že je výborně vyřešeno to, že tento způsob zahrnuje více konverzačních témat najednou. Všechny spolu navíc navzájem souvisí, takže student získá komplexní dovednost, jak **mluvit o sobě, svém povolání, pracovní náplni a denním programu**.

Pátá lekce rozebírá téma **bydlení**. Pomocí reálných fotek představuje všechny **místnosti v domě**, na nákresech pak ukazuje jednotlivé pokoje v bytě a jeho **vybavení**. Student se také dozví o **nakupování nábytku** v Německu. Oproti učebnicím vydaným v České republice není téma **Wohnen** spojeno s přestěhováním, nicméně **nabídka inzerátů z německých novin** zde uvedena je.¹⁹ Tuto část považuji za velmi vydařenou, protože odkazuje na reálný život. Lekce obsahuje také nabídku na **dovolenou strávenou na ostrově Hiddensee**, v jejíž rámci se student zorientuje v prostorách v hotelu a s navigačními nápisy.²⁰

Šestá lekce se nazývá **Krankheit** a zabývá se klasickými **nejběžnějšími nemocemi a obtížemi**, které mohou člověka postihnout. Pro studenty je důležitým tématem, aby případně dokázali u lékaře v zahraničí sdělit svoje obtíže. Také v této učebnici je probráno téma **nehod** opět doplněno zajímavými fotkami.

Sedmá lekce se věnuje **všednímu dni**. Myslím si, že tato lekce je nadbytečná, protože činnosti všedního dne včetně časových údajů jsou probírány již ve čtvrté

---

¹⁶ Themen aktuell 1, str. 42

¹⁷ tamtéž, str. 48

¹⁸ tamtéž, str. 49

¹⁹ tamtéž, str. 62

²⁰ tamtéž, str. 67

lekcí.²¹ V této lekci jsou ale více rozebrány **denní doby, měsíce a bližší určení časových údajů**. Je zde také uvedeno více **činností**, které člověk provádí během dne **v práci i doma**. Podle mého názoru je zbytečné téma, co se stalo doma během stěhování, nepřítomnosti atd.,²² pro cílovou skupinu začátečníků naprosto postačí, když budou umět vyjádřit popis nějaké nehody nebo zážitku kamarádovi nebo známému, jak je tomu v šesté lekci, k vážnějším případům si budou muset zavolat tlumočnicka. Pokud se např. zúčastní dopravní nehody nebo jim bude něco ukradeno, pak policie v případě cizinců povolává tlumočnický, pokud dotyčný nerozumí na výborné úrovni, aby nedošlo k možným záměnám nebo nedorozuměním.

Osmá lekce uvádí studenty do **orientace po městě**. Skvělé cvičení je cvičení 5,²³ kde je potřeba vyřídit seznam úkolů a student má popsat, **kam a kudy zajít**. Student také musí **popsat cestu ke svému domovu z práce nebo ze školy**, která je mu nejbližší a nejběžnější. Součástí této lekce je také **popis prohlídkové cesty po Berlíně** právě za použití orientačních výrazů, a dále **popis možných dopravních prostředků**, kterými se lze dostat do německého hlavního města. Prohlídková cesta je vhodně doplněna i **reportáží o životě v Berlíně**.²⁴

Geschenke je název deváté kapitoly. Tématicky by se tedy měla zabývat nakupováním, placením a podobnými činnostmi. To již ale student umí z lekce třetí **Essen und Trinken**. Protože tato lekce probírá osobní zájmena a jejich skloňování a stupňování přídavných jmen, nabízí se téma **dárků a věnování dárků** někomu jako nejlepší. Myslím si, ale že je také poněkud zbytečné právě s ohledem na to, že skloňování zájmen mohlo být probráno již v lekci s jídlem a pitím.

Desátá lekce se věnuje zcela **německému jazyku a německé kultuře**. Zabývá se **německými reáliemi, významnými osobnostmi a historickými událostmi**. V rámci interkulturních odkazů zde autoři uvádějí **informace o německy mluvící**

---

²¹ Themen aktuell 1, str. 50

²² tamtéž, str. 90, 91

²³ tamtéž, str. 96

²⁴ tamtéž, str. 102 - 103

cích zemích a některé typické znaky těchto zemí.²⁵ Pro obecné povědomí o německy mluvících zemích je tato lekce velmi přínosná.

Pro začínajícího studenta může být obtížnější orientace se v učebnici s gramatikou řazenou na konci učebnice, a ne průběžně. Výborné jsou texty doplněné fotografiemi, což evokuje skutečné situace. Obrazových materiálů se v této učebnici nachází opravdu hodně a mohou sloužit nejen jako doplněk k textu, ale také jako materiál k popisu. Protože je učebnice vydaná německým vydavatelem, všechna zadání jsou v němčině. Učebnice tedy není vhodná pro samouky, ale ke studiu s pomocí vyučujícího je naprosto adekvátní.

7.3 Srovnání učebnice Themen aktuell 1 se Společným evropským referenčním rámcem pro cizí jazyky

Oproti ostatním učebnicím, které jsem rozebírala, se tato zabývá v samostatné lekci **německy mluvícími zeměmi a jejich zvyklostmi**, což považuji pro začínající studenty němčiny za velmi přínosné a motivující. Studenti se pak mohou lépe orientovat v cizím prostředí, které jim nebude tak vzdálené. V ostatních případech také vyhovuje většině podmínek **Společného evropského referenčního rámce**. Oproti většině dalších učebnic se příliš nezabývá mezilidskými vztahy, vzděláním a povoláními.

---

²⁵ tamtéž, str. 122

8. NĚMECKY S ÚSMĚVEM NOVĚ

8.1 Německy s úsměvem nově

Jak samy autorky uvádějí v úvodu k učebnici, jde o stálici na českém knižním trhu. Vzhledem k nedostačujícím informacím, přeměněným reáliím a zastaralým typům cvičení, které obsahuje staré vydání **Německy s úsměvem** z roku 1992, bylo nutné tuto učebnici přetvořit. Autorky takto přepracovaly a rozšířily některá cvičení, pozměnily a aktualizovaly některá témata a učebnici opatřily více poslechovými cvičeními. Nové vydání tedy vyšlo v roce 2003 u nakladatelství Fraus. Přepracovaná verze již respektuje **nová pravidla německého pravopisu** platných od 1. srpna 1998 a řídí se pravidly **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky**.

Tato učebnice se mi dostala do rukou až po domluvě s paní docentkou Aigner, kdy jsme se dohodly, že by bylo vhodné ji analyzovat právě z toho důvodu, že byla velmi často používaná při výuce němčiny. Měla jsem možnost uplatnit některá cvičení i na svých studentech a ti je přijali dobře.

Velmi mne překvapilo, že tato učebnice si klade za cíl ve 22 lekcích překročit čtyři úrovně v učení se jazyku. Ráda bych se zabývala pouze prvními deseti lekcemi, které by měly tvořit výukový plán pro studenty úrovní A1 a A2.

8.2 Struktura lekcí

Učebnice **Německy s úsměvem nově** obsahuje 22 lekcí pro studenty úrovní A1, A2, B1 a B2. Předěl tvoří jedenáctá lekce, od které jsou zadání ke cvičením psány pouze v němčině, do jedenácté lekce jsou česky, a pokud je zadání jednodušší a již bylo použito v předchozích lekcích, pak jen německy. Bližší struktura celé učebnice je zaznamenána v kapitole 4.3.

Lekce jsou uspořádány následovně:

- lekce 1 – 10, kterými se budu zabývat:

- 1 Sie sind aber neugierig!
  - 2 Unsere Familie
  - 3 Zu Besuch
  - 4 Unsere Deutschstunde
  - 5 Guten Appetit!
  - 6 Karin und Horst ziehen um
  - 7 Beim Arzt
  - 8 Sport treiben oder einkaufen?
  - 9 Ein Telefongespräch
  - 10 Eine Auslandsreise
- lekce 11 – 22, které by měly být logicky podle členění určeny pro úroveň B1 a B2, takže se jimi podrobněji zabývat nebudu:
    - 11 Ernste Musik oder Rock?
    - 12 Am Morgen
    - 13 Wie war es im Gebirge?
    - 14 Unterwegs in Deutschland
    - 15 Was machen Sie in Ihrer Freizeit?
    - 16 Eine Stadtrundfahrt durch Prag
    - 17 Auslandspraktikum
    - 18 Eine Rundreise durch Tschechien und die Slowakei
    - 19 Auf einer Dienstreise
    - 20 Ein Brief aus dem Urlaub
    - 21 Ökologie – ein Problem der Fachleute?
    - 22 Der Terrorismus

V učebnici poněkud postrádám klíč ke cvičením, který je součástí doplňkového sešitu, což znamená pro studenty, resp. jejich rodiče další finanční výdaj. Jsem toho názoru, že by učebnice měla obsahovat i řešení, i když tato možnost je pro vydavatele asi méně výhodná.

8.3 Analýza témat učebnice Německy s úsměvem nově

První lekce této učebnice se zabývá **představováním a úvodními seznamovacími frázemi**. Student se dokáže **zeptat na jméno, jak se daří a co kdo dělá**.

Následuje poněkud více gramatiky probrané kompletně v oddílu gramatika a pak řada cvičení ke gramatice.

Druhá lekce pojednává o **rodině**. Úvodní text je trošku delší, zahrnuje hodně informací, které jsou pro začínající studenty nadbytečné. Myslím si, že v takovém rozsahu není nutné, aby studenti dovedli **popsat svou rodinu**. Také slovní zásoba je až příliš obsáhlá.

Třetí lekce se nazývá **Zu Besuch**. Kromě úvodního textu formou dialogu je zde i **krátké seznámení s otázkami na cestu**. To již ale dále rozvinuto není, cvičební část neobsahuje žádný odkaz ani cvičení k orientaci či popisu cesty. Ke komunikaci slouží pouze předem daná cvičení s předem daným zadáním, takže neumožňují použití vlastních nápadů a myšlenek. Součástí lekce je čtecí text *Bistro „Bei Alex“*,²⁶ který obsahuje pouze **nápojový lístek a několik druhů dezertů**. S jeho pomocí by se studenti měli naučit objednat si občerstvení. Podle mého názoru není ani tato myšlenka dobře rozpracovaná, cvičení je zcela vytrženo z kontextu a v celé lekci se o tématice objednávání nemluví.

Ve čtvrté lekci se autorky zabývají tématem **hodiny němčiny**. Úvodní článek je opět poněkud nepřiměřeně dlouhý. Tématicky přispívá k **dennímu programu**, v lekci jsou probírány **dny v týdnu a časové údaje**. Cvičení mi ale přijdou těžkopádná, neumožňují studentům projevit vlastní názor.

Guten Appetit! je název páté lekce, která se, jak už název napovídá, zabývá **stravováním se v restauraci, výběrem z jídelního lístku, objednáním si a placením**. Chybí mi zde ale propojení s německým prostředím, návaznost na německá tradiční jídla. Výborným shledávám cvičení, kde má student k dispozici jídelní lístek a má sehrát s dalším studentem rozhovor mezi číšníkem a hostem.²⁷

Šestá lekce se věnuje **stěhování**. Poněkud nechápu význam právě tohoto tématu. Pokud je úkolem získat slovní zásobu k bydlení, pak k tomu stejně tak může po-

---

²⁶ Německy s úsměvem nově, str. 55

²⁷ tamtéž, str. 91

sloužit i právě samostatné téma bydlení. Je to ale možnost, jak se naučit předložky se třetím a čtvrtým pádem.

I v učebnici **Německy s úsměvem nově** je zařazena lekce s tématem **Beim Arzt**. Některé termíny jsou nadbytečné. Zajímavé je ale řešení tématu **dopisem z lázní**, jen bych upravila místo Karlových Varů na nějaké lázeňské město v německy mluvících zemích, aby byly využity i zeměpisné informace a reálie.

Sport treiben oder einkaufen? je otázkou, která předjímá téma osmé lekce, tedy **nakupování**. Jedná se o nakupování oblečení, které nepovažuji za důležité. Jako další možnost k procvičení si **možností placení** je ovšem vhodné.

Devátá lekce se nazývá **Ein Telefongespräch**. Téma telefonického rozhovoru shledávám pro začátečníky naprosto nevhodným. Začínající student má problém rozumět mluvenému slovu v přímém kontaktu s rodilým mluvčím. Pokud je rozhovor navíc zprostředkován telefonem, pak přicházejí na řadu i další obtíže, jako je šum, okolnost, že student nemůže odezírat z mimiky a gestiky mluvčího a další rušivé faktory. Tématem telefonického rozhovoru je **sjednání schůzky**, které naopak vhodné je, ale je možné je vyřešit jiným způsobem, např. když se setkají ve škole nebo na ulici a domluví si schůzku. V gramatické části deváté lekce je navíc probírána rekcce některých sloves, což je podle mého názoru záležitostí pokročilých studentů. Pokud ovšem respektuji dělení učebnice tak, že prvních deset lekcí je určeno pro stupeň obtížnosti A1 a A2, pak devátá lekce již spadá do úrovně A2 a telefonický rozhovor zde má svoje opodstatnění.

Ačkoli desátá lekce nese název **Eine Auslandsreise**, jedná se o **exkurzi do Berlína**. Od této lekce bych očekávala, že zde bude probrána orientace po městě a způsoby dopravy, čemuž tak není.

Poněkud mě překvapila náročnost cvičení. Pokud vycházím z logického uvažování, že student má zvládnout s touto učebnicí pokrok ze stupně A1 na stupeň B2, pak na každý stupeň připadá přibližně pět lekcí. Protože učebnice vychází ze staršího vydání a ze staršího metodiky výuky jazyků, kdy byla upřednostňována gramatická cvičení před konverzačními tématy, očekávala jsem, že nové zpracování

se podřídí současným trendům výuky jazyků, jak konečně uvádějí na začátku učebnice i autorky. S ohledem na počet lekcí pro jednotlivé úrovně je jasné, že komunikačních témat je v této učebnici minimum.

Za poměrně velkou nevýhodu považuji, že některá cvičení navazují na cvičení poslechová, je tedy nutné si koupit cd či kazetu s audionahrávkami nebo doplňkový sešit s přepsanými texty. Očekávala bych alespoň přepsané texty v rámci učebnice. Postrádám zde také vazby na německy mluvící prostředí a interkulturní vazby.

Pozitivní stránkou učebnice jsou obrázky určené k popisu různých situací.

8.4 Německy s úsměvem – vydání z roku 1992

Oproti novému vydání je ve starém vydání z roku 1992 u nakladatelství Agentura JIRCO Strakonice obsaženo méně poslechových cvičení, gramatika je řazena stejně za slovíčka k úvodnímu textu a následují gramatická cvičení. Učebnice neláká svou úpravou, chybí zde obrázky k textům, případně k popisu některé situace. Změněna jsou témata, která již nejsou aktuální, např. téma čtrnácté lekce se změnilo z *Unterwegs in der BRD* na *Unterwegs in Deutschland*, téma osmnácté lekce z *Als Tourist in der Tschechoslowakei* na *Eine Rundreise durch Tschien und die Slowakei* a téma poslední lekce se změnilo z *Computerlust – Computerfrust* na téma *Der Terrorismus*. V novém vydání přibyl také česko-německý slovník.

8.5 Srovnání učebnice Německy s úsměvem nově s charakteristikou Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky

Tato učebnice si sice dává za úkol dovést studenta od prvních kontaktů s němčinou k úrovni samostatného uživatele, ale jen v rámci gramatiky. Co se týká témat, vyhovuje učebnice podmínkám **Společného evropského referenčního rámce** pouze v případě, že je prvních deset lekcí bráno jako komplex pro úroveň A, tedy pro uživatele základů jazyka, nikoli přímo pro úroveň A1. Takový student by nezískal příliš mnoho znalostí ke komunikativním tématům. Z obecného hlediska je

učebnice spíše zaměřená na gramatiku a její procvičování, než na rozvoj komunikativních dovedností.

9. VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ

9.1 Obecné postřehy

Nejprve bych chtěla předznamenat, že nelze vytvořit ideální učebnici cizích jazyků, aby odpovídala všem normám **referenčního rámce**. Témata se budou lišit **podle uživatele, jeho věku či zájmů**. Pokud jsou mnou zkoumanou skupinou začínající středoškolští studenti úrovně A1, pak se budu věnovat ve vlastních návrzích řešení právě jim a uzpůsobím tomu koncepci této kapitoly.

Učebnici němčiny bych koncipovala jako **programovou výuku**. Vycházela bych z toho, že i na středních školách existují **výměnné pobyty pro studenty**. Jsou sice víceméně organizované školou a většinou studenti nevyjíždějí do zahraničí sami, ale do této situace se dostat mohou. Takto bych tedy využila situací, se kterými se při výměnném pobytu zajisté setkají nebo mohou setkat.

Tato možnost mě napadla, když jsem jako začátečník letěla do Španělska, se španělštinou na úrovni A2 a potřebovala jsem se domluvit na letišti, v letadle, v obchodech, v restauraci a při dalších běžných činnostech.

9.2 Konkrétní návrhy

Hlavní postavu by tvořil sedmnáctiletý student střední školy, nejlépe gymnázia, protože právě to je všeobecné a není nijak oborově zaměřené. Ten by získal možnost jet studovat do Německa, Rakouska nebo Švýcarska a učebnice by tvořila v podstatě jeho deník z cest. Dejme tomu, že student, budeme mu říkat Kamil, přijme nabídku studovat na gymnáziu v Braunschweigu se zajištěným ubytováním v rodině.

Prvním tématem by tedy nebylo představování, jako je tomu v jiných učebnicích, ale např. **situace na nádraží** v Berlíně-Spandau, musí si **koupit příplatek na jiný typ vlaku, najít správné nástupiště**. Podobné činnosti ho ještě čekají v Braunschweigu, kde se zeptá, kudy se dostane k autobusové zastávce, kde si může

koupit lístek na autobus, na které zastávce musí vystoupit, když chce jet na Gliesmaroder Straße, kde má domluvené ubytování v rodině. Součástí této lekce by byly také **pozdravy, omluvy a fráze k požádání**, aby mluvčí něco zopakoval, řekl pomaleji nebo vyslabikoval.

Až jako téma **druhou lekci** bych zařadila **představování se**. Kamil přijede do rodiny a musí čelit rodilým mluvčím. Ti jsou samozřejmě připraveni na to, že náš student nebude umět plyně mluvit německy, takže se přizpůsobí jeho tempu. Kamil zde může uplatnit také fráze použité z první lekce. V rámci interkulturních informací může být zařazen dialog o **tradičních českých a německých upomínkových předmětech**, které Kamil rodině přiveze. Kamil také může zlehka **představit svou rodinu** prostřednictvím fotografie, kterou si přiveze. Pak už by ale témat v této lekci bylo mnoho. Téma **Familie** bych ale blíže nerozvíjela, zůstala bych pouze u popisu nejbližších členů.

Třetí lekce by se pak zabývala **denním programem**. Kamil by se vrátil ze školy a povídal by o novém rozvrhu, o nových sportech, na které se přihlásil atd. Na druhou stranu by se pak zeptal rodiny, jak jsou na tom se svým denním programem oni. Vhodné by bylo spojit toto téma s tématem **zájmy a volný čas**.

Představit sebe a ostatní by si Kamil mohl procvičit v další lekci, kdy by přivedl nějakého kamaráda domů. Takto by se dalo využít i téma **bydlení a popis bytu a jeho zařízení**. Kamil by provedl kamaráda bytem nebo domem, ve kterém bydlí jeho výměnná rodina, a popsal by mu všechno.

V **páté lekci** je možné probrat téma **jídlo a pití**. Rodina by uvařila typické jídlo pro německou rodinu a společně by se bavili o typických pokrmech pro Českou republiku a německy mluvící země. Kamil by mohl jít **nakupovat potraviny**, při té příležitosti by si zopakoval placení, které už by ovládal z první lekce, kdy si kupal lístek na vlak v Berlíně. Z vlastní zkušenosti ale vím, že při nakupování v supermarketu není téměř potřeba mluvit. Důležité jsou zde pouze **číslivky až při placení**. Pouze pokud by kupal něco z pultu nebo například v pekařství, pak by musel vyjádřit, co si přeje. Stejně je to i v případě, že by si kupal nějaké oblečení. V dnešní době není potřeba požádat vždy prodavačku o pomoc nebo o

to, aby přinesla vybrané zboží, takže téma nakupování oblečení bych v této učebnici vynechala.

Kamil může také v rámci zahraničního studia navštívit i **jiná německá města**, např. Berlín a Hamburg, v rámci studentské jízdenky na veřejnou dopravu může poznávat region kolem Braunschweigu. Pokud by se na tento výlet vydal se školou nebo sám, pak by mohl zážitky vyprávět své výměnné rodině. Přejde mi poněkud nelogické, když by měl psát své rodině domů německy, jak tomu bývá v některých učebnicích. Současně by v této lekci mohlo být probráno **počasí**, aby Kamil mohl svoje cesty dobře naplánovat.

V sedmé lekci Kamil onemocní, musí si domluvit **schůzku u lékaře**. Před návštěvou zjišťuje, jestli má všechny potřebné materiály jako cestovní pojištění. Kamila by postihla pouze nějaká lehká nemoc, např. nachlazení. U lékaře bude muset podepsat potvrzení pro pojišťovnu a další dokumenty, takže se naučí vyplňovat formuláře.

Jako nadstandardní téma bych přidala ještě **hledání studentské brigády**. Ale asi by byl problém s tématy jako pracovní povolení a různé zákony pro pracující cizince, navíc nezletilé, takže je nechám pouze ve fázi návrhu.

9.3 Příklad první lekce

Chtěla bych takto ukázat, jak by vypadala první lekce takovéto učebnice, ve které by byl hlavní postavou středoškolský student Kamil, který jede na výměnný pobyt do Německa.

Kurzívou jsou označeny externí texty, např. na nádraží z rozhlasu nebo z rozhlasu ve vlaku a mluvčí.

Text by začínal tedy na česko-německých hranicích při pasové kontrole.

Im Zug nach Berlin

„Meine Damen und Herren, in ein paar Minuten erreichen wir den Staatsgrenzübergang Bad Schandau. Dámy a pánové, za pár minut přijedeme k hraničnímu přechodu Bad Schandau.“

Zollbeamter: Guten Tag, Ihren Passport, bitte. Haben Sie nur diese Gepäcke?

Kamil: Guten Tag, ich verstehe nicht gut Deutsch. Können Sie es, bitte, wiederholen?

Zollbeamter: Haben Sie nur diese Gepäcke? Koffer?

Kamil: Ach so, ja nur diese zwei Koffer.

Zollbeamter: Alles in Ordnung. Schöne Reise. Wiedersehen.

Kamil: Auf Wiedersehen.

Pozn. 1: Záměrně jsem zde použila výraz „Wiedersehen.“ ve zkrácené podobě, protože je běžnější než celý správný výraz „Auf Wiedersehen.“

Auf dem Bahnhof Berlin-Spandau

„Der Zug InterCityExpress Nummer 691 nach Frankfurt am Main kommt in die Station an. Planmässige Abfahrt um 13:51, Gleis Nummer 4.“

Kamil: Guten Tag. Ich habe eine Frage. Ich fahre nach Braunschweig und ich habe nur die Fahrkarte für Regionalbahn. Ich möchte aber mit dem ICE-Zug fahren.

Frau an der Information: Guten Tag. Sie müssen zuzahlen. Es macht 8 € und Sie bekommen die Fahrkarte für ICE-Züge an der Kasse.

Kamil: Wie bitte, wie viel macht das?

Frau: Es macht 8 €.

Kamil: Gut, vielen Dank. Sagen Sie mir noch, von welchem Gleis fährt der Zug ICE 691 ab?

Frau: Vom Gleis Nummer 4 um 13:51.

Kamil: Alles klar, Gleis Nummer 4. Vielen Dank, auf Wiedersehen.

Frau: Wiedersehen.

...

Kamil: Guten Tag, ich möchte eine Zuzahlung für ICE-Züge zahlen.

Frau an der Kasse: Guten Tag. Hier, bitte. Es macht 8 €.

Kamil: Ja, 8 €. Hier ist es. Vielen Dank. Auf Wiedersehen.

Frau: Wiederschau´n.

...

Kamil: Guten Tag, bitte, wo finde ich Gleis Nummer 4?

Herr: Gehen Sie direkt etwa 200 Meter durch den Bahnsteigtunnel, auf dem Schild steht schon Bahnsteig 2, Gleise 3 und 4 und dort biegen Sie rechts ab und gehen Sie die Treppe herauf.

Kamil: Vielen Dank für die Hilfe. Auf Wiedersehen.

Herr: Keine Ursache, Wiedersehen.

Student Kamil by dále nastoupil do vlaku, nechal by si zkontrolovat jízdenku, dojel by do Braunschweigu, koupil by si jízdenku, zeptal by se na cestu a způsob dopravy na Gliesmaroder Straße a takto by skončilo téma první lekce.

Je mi zcela jasné, že ani tento návrh pořadí témat není nejideálnější a že i obsah jednotlivých lekcí není vyvážen. Přispívá k tomu určitě moje nezkušenost, ale pořadí témat jsem zvažovala hodně dlouho a došla jsem k tomu závěru, že pro praktický život je takto zvolené pořadí optimální.

10. DOTAZNÍK

Jsem toho názoru, že učebnice by měly vycházet z praktické použitelnosti. Proto jsem sestavila dotazník, který má zjistit zájmy a potřeby studentů němčiny na středních školách.

Nejprve si musím položit otázku, co mladí lidé, kteří s němčinou právě začali, vlastně potřebují. Proto vznikl můj dotazník, který jsem rozdala do tří středních škol. Jedná se o padesát dotazníků, které vyplnili studenti prvních ročníků s půl-ročními znalostmi němčiny.

Všechny mnou vybrané střední školy se nacházejí v Českých Budějovicích, v regionu na hranici s německým Bavorskem a Horním Rakouskem, kde se člověk často setká s němčinou. Pro většinu studentů je takto němčina komunikační prostředek, který mohou v budoucnosti používat. Ačkoli je poslední dobou tendence odkládat němčinu na druhé, nebo i třetí místo za angličtinu, francouzštinu či španělštinu, myslím si, že výuka němčiny v jihočeském regionu je a bude stále aktuální.

Na všech středních školách byl můj dotazník dobře přijat. Dotazníky byly předány učitelkám němčiny na Obchodní akademii v Husově ulici, na Gymnáziu J. V. Jirsíka v ulici Fráni Šrámka a na Střední škole a Vyšší odborné škole cestovního ruchu v téže ulici.

10.1 Struktura dotazníku

Pro dotazník jsem se rozhodla poté, co jsem zvážila, jaké vlastně mám možnosti, jak zjistit, co si studenti o svých učebnicích němčiny myslí a co od nich očekávají. Dotazník je obecně nejlépe uplatnitelný v případech, kdy je nutné zjistit názor více osob najednou. Dotazník je obsahem přílohy C.a.

Ráda bych se vyjádřila ke všem bodům a zdůvodnila jejich použití.

V úvodu k dotazníku jsem uvedla, jak mají studenti při vyplňování dotazníků postupovat. Původně jsem si myslela, že budu vyhodnocovat dotazníky i podle pohlaví a zájmů, ale takto rozebrané dotazníky by daly tolik hodnot, že jejich výsledky by nebyly směrodatné. Dotazníky jsem tedy nakonec vyhodnotila podle učebnice, což mi připadalo nejlogičtější.

První otázkou byl důvod, proč se učí studenti němčinu. Protože na středních školách je možné si vybrat z několika jazyků, chtěla jsem vědět, jestli si studenti z jižních Čech vybrali němčinu dobrovolně jako výběrový předmět, nebo jestli se jí učí povinně.

Zajímalo mě názor studentů na to, jaké budou mít uplatnění s němčinou. Tím se zabývá druhá otázka. Nabídla jsem některé možnosti k uplatnění a někteří studenti přidali i vlastní názor.

Protože studenti už používají svou učebnici půl roku, mají k ní vytvořen nějaký vztah, dokážou se v ní dobře orientovat a jsou zvyklí na její strukturu. Proto jsem také chtěla vědět, jak jsou s ní spokojeni. Zaměřila jsem se na různé aspekty učebnice, konkrétně na gramatiku, cvičení, témata a slovní zásobu. Studenti měli každou položku označovat jako ve škole, tedy 1, pokud jsou spokojeni, a 5, pokud nejsou.

Sestavila jsem také seznam témat, která vycházela z mnou vybraných učebnic, první téma se situací na nádraží nebo na letišti jsem dodala sama, protože si myslím, že jde o jedno z prvních komunikativních témat, které by se studenti měli naučit. Také poslední téma počítač a terminologie s ním související jsem přidala, protože jsem chtěla zjistit, jestli je o toto téma mezi studenty zájem. Pochopitelně pro začínající studenty je téma počítačů složité a nadbytečné. Všechna tato témata studenti také označovali jako ve škole. V dotazníku jsem nechala prostor na uvedení vlastních nápadů na další témata, která by se studentům hodila nebo líbila v učebnici.

10.2 Postup při vyhodnocování

Při vyhodnocování výsledků jsem brala v potaz učebnici, kterou na daných středních školách používají, tedy získávala jsem hodnoty k učebnicích Sprechen Sie Deutsch? 1. a Themen aktuell 1.

Cílovou skupinou jsou studenti středních škol ve věkovém rozpětí 15 až 16 let, kteří se většinou zajímají o sport, přátele a hudbu. Větší procento dotazovaných tvořily dívky (33 dívek / 17 chlapců). Budu brát v potaz, že ty jsou zodpovědnější, takže fabulace výsledků nebude příliš velká, nicméně je nutné počítat i s ní. Ve výsledkové tabulce uvádím výsledky podle toho, co studenti zadali jako svou odpověď.

10.3 Výsledky vyhodnocování dotazníků

Výsledky dotazníků ovlivnily můj původní záměr rozebrat učebnici **Tangram aktuell 1**. Namísto toho jsem se po dohodě s paní docentkou Aigner rozhodla interpretovat učebnici **Themen aktuell 1**, která je používána na dvou ze tří mnou vybraných škol.

10.3.1 Výsledky u jednotlivých položek dotazníku

A, otázka č. 1: Proč se učíte němčinu?

Většina studentů studuje němčinu na střední škole jako **povinný předmět**. Překvapila mě reakce téměř všech studentů Obchodní akademie, kteří uvedli, že na ně němčina zbyla z výběru možných cizích jazyků. Pokud by tedy měli jinou možnost, němčinu by si jako cizí jazyk nevybrali. Na ostatních školách je také vyučována němčina jako povinný studijní předmět.

B, otázka č. 2: Jaké jsou možnosti využití němčiny ve Vaší blízkosti?

Studenti se převážně drželi mnou zadaných možností, někteří ale uvedli i jiné způsoby, jak by mohli němčinu v budoucnosti využít. Nejvíce studentů uvedlo, že němčinu využijí díky blízkosti německých a rakouských hranic s naší republikou a jihočeským krajem. V pořadí četnosti odpovědí následovala taková, že němčinu využijí pro pracovní příležitosti. Téměř shodný počet odpovědí byl i k bodu, že využitel-

nost je možná díky tomu, že České Budějovice jsou město, které je velmi často navštěvované turisty z německy mluvících zemí. Celkem osm studentů mělo zájem využít němčinu při studiu v zahraničí. Pět studentů odpovědělo, že němčinu mohou využít při cestách do zahraničí nebo při dovolené. Následovaly vlastní tipy pro využití němčiny, ale šlo o jednotlivé názory, uvedu tedy pouze některé, např. sledování pořadů na německých a rakouských televizních kanálech, známí v zahraničí či praxe v zahraničí nebo v hotelích (uváděly studentky ze Střední školy a Vyšší odborné školy cestovního ruchu).

C, otázka č. 3: Jste spokojen s obsahem?

Studenti se měli vyjádřit ke kategorii **gramatiky, cvičení, témat a slovní zásoby**. Výsledky pro tuto otázku jsou uvedeny jednak v příloze C.b v grafu, celkový počet odpovědí je pak zaznamenán v tabulce v příloze C.c. Odpovědi jsou rozdělené podle učebnic a jsou označeny od 3.a do 3.d, přičemž 3.a se týká hodnocení gramatiky, 3.b se týká cvičení, 3.c témat a 3.d slovní zásoby.

V grafickém přehledu pro učebnici **Sprechen Sie Deutsch? 1**. je lze tedy vyčíst, že s gramatikou jsou studenti převážně spokojeni, stejně tak i se cvičeními. Témata studentům spíše nevyhovují. Se slovní zásobou jsou více než tři čtvrtiny studentů spokojeny.

U učebnice **Themen aktuell 1** je pak s gramatikou spíše spokojena přesně polovina dotázaných, se cvičeními jsou pak studenti také převážně spokojeni. Rovněž témata byla ohodnocena kladně. Více než polovina studentů ohodnotila slovní zásobu dvojkou, tedy opět i tato oblast je brána vhodně zvolená.

D, otázka č. 4: Uvedená témata oznámkuje podle důležitosti.

U této otázky je celkem šestnáct podotázek, v přílohách C.b a C.c jsou označeny rozlišovacími písmenky 4.a až 4.p. Chtěla bych se vyjádřit pouze k velmi zásadním nebo překvapivým výsledkům.

U studentů, kteří studují podle učebnice **Sprechen Sie Deutsch? 1**. mě překvapily hned hodnoty pro první téma (situace na nádraží...), kdy opravdu velká část odpověděla známkou dva nebo tři. S tím souvisí i téma orientace v cizím městě, které

považují za důležité všichni studenti, protože bylo hodnoceno pouze známkami jedna a dva. Také téma spojené s hotelem, s rezervací pokoje a ubytováním považuje téměř 90% dotázaných za prioritní. Musíme ovšem brát v úvahu, že výsledky pocházejí od studentů Střední školy a Vyšší odborné školy cestovního ruchu, kteří jsou spojeni s turismem a hotelovým provozem. Naopak téma počítačové terminologie velký zájem nevzbudilo. Je možné, že se studenti ještě nesetkali s německým programem nebo softwarem a ani neuvažují o práci v německy mluvících zemích, proto je toto téma pro ně neaktuální.

Je zajímavé sledovat rozdíl v názorech studentů s nějakým oborovým zaměřením a studentů z gymnázia. Studenti, kteří se učí němčinu podle učebnice **Themen aktuell 1**, uvedli za velmi důležité téma například téma nákup potravin a představení sebe a druhých osob. Tato dvě témata byla ohodnocena nejhůře známkou tři. Téměř rovnoměrný kladný zájem byl o téma domluvy schůzky, které bylo též ohodnoceno známkami jedna až tři. U této skupiny mě překvapil skoro třetinový nezájem o téma počítačů.

V této části měli možnost studenti napsat i **vlastní návrhy na další témata**, která by ocenili v učebnici. Návrhy se vztahovali k poslední otázce, nikoli k jejich současným učebnicím.

Někteří studenti by ocenili téma hodin a času, velký zájem byl i o sport, který bych ale zařadila pod téma volný čas. Jeden student uvedl, že by se chtěl dozvědět více o hovorové němčině, resp. o němčině, která se běžně používá. Byl zájem i o pracovní pohovory u studentky ze Střední školy a Vyšší odborné školy cestovního ruchu.

V této části se mi dostalo také od některých studentů **ohlasů přímo k učebnici**. Všechny byly od **studentů z Gymnázia Jana Valeriána Jirsíka**, tedy k učebnici **Themen aktuell 1**. Stěžovali si na málo komunikačních témat a na velký počet poslechových cvičení. Také se jim nelíbilo, že témata jsou příliš obsáhlá, podrobná, že znají dokonale slovní zásobu k tématu jídlo, ale nedokážou se plynule vyjádřit k určitému tématu. Studentům také chybí nějaké úvodní články ke čtení a k překla-

dům. Konkrétní problém tvořilo například téma úřad pro evidenci obyvatel, kterým se studenti museli zabývat.

V některých třídách rozpoutal dotazník **diskuzi** o tom, jak by měla vypadat **ideální učebnice**. K závěru pochopitelně nedošlo, ale je dobré vědět, že studenty toto téma zajímá a mají k němu vlastní názor.

Výsledky dotazníků mě překvapily. Nečekala jsem, že se setká s takovým ohlasem ve třídách a skupinách, také někteří učitelé vyjádřili svůj názor k učebnicím a stěžovali si přesně na to, co se nelíbilo také studentům.

11. ZÁVĚR

Mým úkolem bylo vybrat **vzorek učebnic němčiny**, který jsem rozdělila podle cílové skupiny a místa vzniku. Další kritéria pro mě nebyla tak zajímavá, proto jsem se zabývala pouze těmito dvěma. Takto jsem vybrala z nabídky učebnic němčiny na českém trhu čtyři, které mě nejvíce zaujaly nebo jsou nejvíce používány. Jedná se o učebnice českých vydavatelství **studio d A1**, která je na českém trhu zatím krátce, **Sprechen Sie Deutsch? 1.**, často používanou na středních školách, **Německy s úsměvem nově**, přepracovanou verzi již dlouho zavedené učebnice němčiny, a **Themen aktuell 1**, rovněž velmi populární učebnice na středních školách vydanou u německého nakladatelství Hueber.

Srovnávala jsem jednotlivá témata jednotlivých učebnic a porovnávala je s kritérii **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky pro skupinu úrovně A1**. **Studio d A1** vyšlo z tohoto srovnání nejlépe, zabývá se totiž většinou témat uvedených v referenčním rámci pro skupinu A1. Chybí zde pouze téma volného času a mezilidských vztahů. Je také velmi orientována na interkulturní vztahy a podporu mezinárodních tradic. Podobně kladně jsem vyhodnotila i učebnici **Themen aktuell 1**, která také splňuje nároky referenčního rámce, neodpovídá však zvyklostem studentů a učitelů, co se týká cvičení, konverzace a možnosti souvislých textů ke čtení. Učebnice **Sprechen Sie Deutsch? 1.** na druhou stranu také neodpovídá referenčnímu rámci pouze v oblastech jazyka a počasí, ale její texty jsou složité a poněkud těžkopádné pro začínající studenty němčiny. Nejhuře dopadla učebnice **Německy s úsměvem nově**, která staví na osvědčených typech témat z předchozího vydání z roku 1992. Pozměnilo se zde pouze několik témat v rámci aktualizace reálií Německy a České a Slovenské republiky. Navíc si staví před sebe příliš těžký úkol, a to ve 22 lekcích přivést studenta až k úrovni B2. Vezmeme-li v potaz, že pouze pro úroveň A1 uvádí **Společný evropský referenční rámec pro cizí jazyky** čtrnáct témat, pak je jasné, že tato učebnice nemůže pokrýt všechna vhodná témata.

Pro svou práci jsem vytvořila také **dotazník určený pro studenty středních škol**, kteří začínají s němčinou, tedy **pro úroveň A1**. Chtěla jsem jeho pomocí zjistit, co

si studenti myslí o svých stávajících učebnicích němčiny, jaká témata by uvítali v učebnicích a jaká považují za méně důležitá. Výsledky tohoto dotazníku jsou uvedeny v přílohách C.b a C.c. Překvapilo mě, že většina studentů byla spokojena s učebnicí **Sprechen Sie Deutsch? 1.**, a naopak, že učebnice **Themen aktuell 1** byla podrobena kritice jak ze strany studentů, tak ze strany učitelů.

Součástí mé diplomové práce je i můj **vlastní návrh řešení** v kapitole 9. Při promyšlení obsahu jsem se řídila tématy **Společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky**. Nesnažím se tvrdit, ani se nedomnívám, že mnou vybraná témata a jejich pořadí je ideální, přinejmenším je alespoň lehce inovativní a vychází z praxe. Pokud ovšem studenti postrádají téma rodiny a rodinných vztahů v prvním díle učebnice, pak ani mnou navrhnutá témata nebudou přijata dobře. Nicméně si myslím, že nový způsob řazení témat může být pro některé studenty zajímavý tím, že jde o příběh mladého studenta, který se vydá do Německa na studijní výměnný pobyt a zde je konfrontován se skutečnou realitou. Je zde uveden také návrh na první lekci a rozpracované některé dialogy.

Závěrem bych chtěla podotknout to, co jsem předeslala již na začátku své práce, že nelze sestavit naprosto ideální učebnici němčiny, která by vyhovovala všem, protože každý člověk má jiné preference, jiné záliby a jinou motivaci, proč se němčinu učí.

Doufám, že jsem naplnila cíl své práce a že ta pomůže učitelům němčiny, aby pro své začínající studenty vybrali pokud možno nejvhodnější učebnici němčiny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Ivanová, J. – Lenochová, A. – Linková, J. – Šimáčková, Š.: Společný evropský referenční rámec pro jazyky; Jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme; Council of Europe, 2001

Evropské jazykové portfolio pro studenty ve věku 15 – 19 let v České republice; Rada Evropy (Council of Europe), Scientia, spol. s r. o., Praha 2002

Drmlová, D. a kol.: Německy s úsměvem, Strakonice, Agentura JIRCO, 2. vydání, 1992

PRAMENY

Funk, H. – Kuhn, Ch. – Demme, S. – Janíková, V.: studio d A1, učebnice s pracovním sešitem, audionahrávkami a vyjímateľným slovníkem; němčina pro jazykové a střední školy, Plzeň, Fraus, 2005

Dusilová, D. a kol.: Sprechen Sie Deutsch? 1. díl, Praha, Polyglot, 2. vydání, 2006

Drmlová, D. – Homolková, B. – Kettnerová, D. – Tesařová, L.: Německy s úsměvem nově, Plzeň, Fraus, 2003

Aufderstraße, H. und. Kol.: Themen aktuell 1, Kursbuch, Ismaning, Max Hueber Verlag, 2003

Příloha A – Společné referenční úrovně: sebehodnocení pro A1, A2

		A1	A2
Porozumění	Poslech	Rozumím známým slovům a zcela základním frázím týkajícím se mé osoby, mé rodiny a bezprostředního konkrétního okolí, pokud lidé hovoří pomalu a zřetelně.	Rozumím frázím a nejběžnější slovní zásobě vztahující se k oblastem, které se mě bezprostředně týkají (např. základní informace o mně a mé rodině, o nakupování, místopisu, zaměstnání). Dokážu pochopit smysl krátkých, jasných, jednoduchých zpráv a hlášení.
	Čtení	Rozumím známým jménům, slovům a velmi jednoduchým větám, například na vývěskách, plakátech nebo v katalogích.	Umím číst krátké, jednoduché texty. Umím vyhledat konkrétní předvídatelné informace v jednoduchých každodenních materiálech, např. v inzerátech, prospektech, jídelních lístcích a jízdních řádech. Rozumím krátkým jednoduchým osobním dopisům.
Mluvení	Ústní interakce	Umím se jednoduchým způsobem domluvit, je-li můj partner ochoten zopakovat pomaleji svou výpověď nebo ji přeformulovat a pomoci mi formulovat, co se snažím říci. Umím klást jednoduché otázky a na podobné otázky odpovídat, pokud se týkají mých základních potřeb nebo jde-li o věci, jež jsou mi důvěrně známé.	Umím komunikovat v jednoduchých běžných situacích vyžadujících jednoduchou přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech. Zvládnou velmi krátkou společenskou konverzaci, i když obvykle nerozumím natolik, abych konverzaci sám/sama dokázal(a) udržet.
	Samost. projev	Umím jednoduchými frázemi a větami popsat místo, kde žiji, a lidi, které znám.	Umím použít řadu frází a vět, abych jednoduchým způsobem popsal(a) vlastní rodinu a další lidi, životní podmínky, dosažené vzdělání a své současné nebo předchozí zaměstnání.
Psaní	Písemný projev	Umím napsat stručný jednoduchý text na pohlednici, například pozdrav z dovolené. Umím vyplnit formuláře obsahující osobní údaje, například své jméno, národnost a adresu při přihlašování v hotelu.	Umím napsat krátké jednoduché poznámky a zprávy týkající se mých základních potřeb. Umím napsat velmi jednoduchý osobní dopis, např. poděkování.

Příloha B – Společné referenční úrovně: kvalitativní aspekty užívání mluveného jazyka pro úrovně A1, A2

	Rozsah	Správnost	Plynulost	Interakce	Koherence
A1	Má pouze základní repertoár slov a jednoduchých frází týkajících se jeho/jejích osobních dat a situací konkrétní povahy.	Ovládá jen v omezené míře několik základních gramatických struktur a typů vět, které jsou součástí pamětně osvojeného repertoáru.	Dokáže zvládnout velmi krátké, izolované a většinou předem naučené výpovědi, jež jsou poznamenány mnoha pauzami, které jsou nezbytné pro hledání výrazových prostředků, pro artikulaci méně známých slov a pro pokusy o vhodnější formulaci v komunikaci.	Umí klást otázky týkající se osobních dat a na podobné otázky odpovídat. Umí se jednoduchým způsobem zapojit do rozmluvy, ale komunikace je zcela závislá na opakování, parafrázování a opravném přeformulování.	Dokáže propojit slova nebo skupiny slov pomocí nejzákladnějších lineárních spojovacích výrazů, jako jsou „a“ („and“) a „potom“ („then“).
A2	Používá základní typy vět s pamětně osvojenými frázemi, skupinami několika slov a formulacemi k tomu, aby byl schopen/byla schopna vyjádřit omezený rozsah informací v jednoduchých každodenních situacích.	Používá správně některé jednoduché struktury, ale stále se systematicky dopouští elementárních chyb.	Dokáže se dorozumívat pomocí krátkých příspěvků, ačkoliv pauzy, zadržování a přeformulování jsou zcela zřejmé.	Umí odpovídat na otázky a reagovat na jednoduché výroky. Umí naznačit, že rozumí, ale jen zřídka je schopen/schopna porozumět natolik, aby konverzaci sám/sama udržel(a) v chodu.	Dokáže propojit skupiny slov pomocí jednoduchých spojovacích výrazů, jako jsou „a“ („and“), „ale“ („but“) a „protože“ („because“).

**Dotazník k diplomové práci na téma
„Rozbor témat v učebnicích němčiny z hlediska jejich komunikativní
použitelnosti.“**

Dotazník pro studenty středních škol

Stupeň pokročilosti: A1

Jsem studentka Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity a pracuji na své diplomové práci na téma „Rozbor témat v učebnicích němčiny z hlediska jejich komunikativní použitelnosti“. Dotazník, který máte před sebou, mi má pomoci zjistit, jak dalece se současné učebnice němčiny liší od zájmů a potřeb studentů němčiny.

Vyplňte, prosím, dotazník buď zatrhnutím určitého bodu, nebo vyplněním odpovědi. Pokud je uvedena škála čísel, zatrhněte číslo podle známkování jako ve škole.

Děkuji Vám za spolupráci.

Zuzana Galatíková

Škola: _____

Učebnice němčiny: _____

Věk: _____

Pohlaví: _____

Zájmy: _____

_____

1. Proč se učíte němčinu?

- povinný studijní předmět
- výběrový studijní předmět
- jiný důvod

2. Jaké jsou možnosti využití němčiny ve Vaší blízkosti? (blízko hranic, město navštěvované turisty z něm. mluvících zemí, pracovní příležitosti, možnost studia v zahraničí)

---

3. Jste spokojen s obsahem učebnice?

- gramatika: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- cvičení: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- témata: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- slovní zásoba: 1 – 2 – 3 – 4 – 5

4. Uvedená témata oznámkuje podle důležitosti.

- situace na nádraží, na letišti (nákup jízdenky, informace o odjezdech, resp. odletech): 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- nákup potravin – názvy potravin, ceny, placení: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- představení sebe a druhých osob: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- rodinné vztahy: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- orientace v cizím městě: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- v kavárně, v restauraci – orientace v jídelním a nápojovém lístku, objednání, placení: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- domluvit si schůzku: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- oblečení a móda: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- bydlení – druhy bydlení: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- hotel – rezervace, ubytování: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- zdraví, návštěva lékaře: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- dovolená: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- škola a vyučování: 1 – 2 – 3 – 4 – 5

- lidé, vlastnosti a koníčky: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- telefonický rozhovor: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- počítač – každodenní společník (termíny spojené s používáním počítače, internetu, programů): 1 – 2 – 3 – 4 – 5

- jiné nápady:

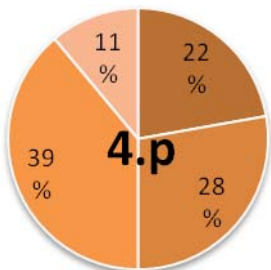
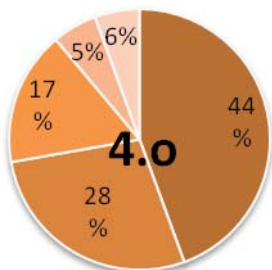
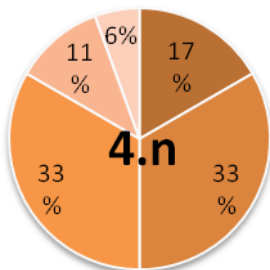
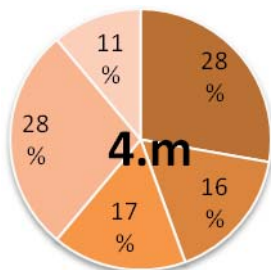
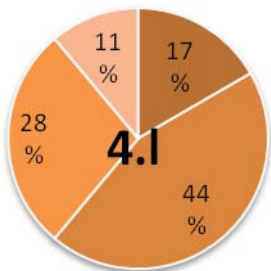
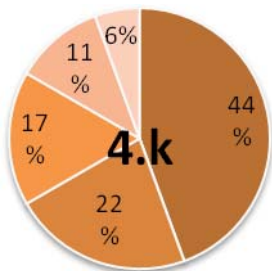
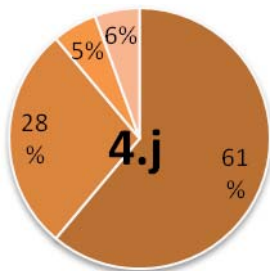
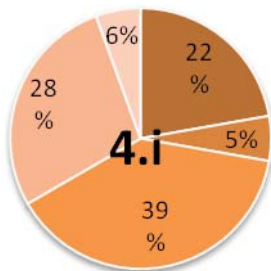
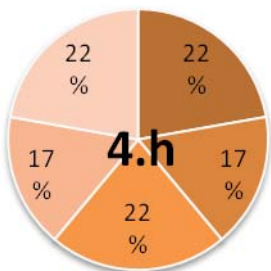
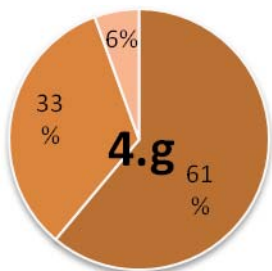
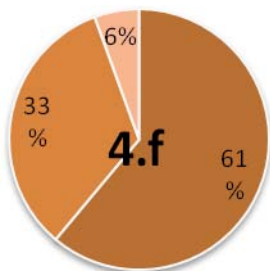
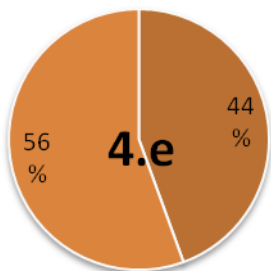
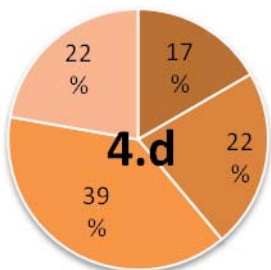
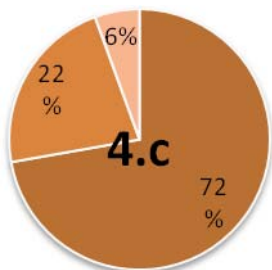
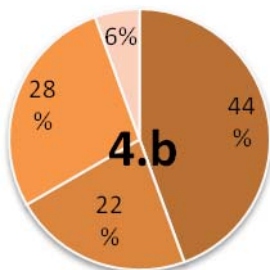
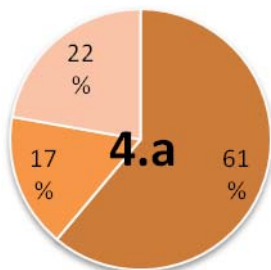
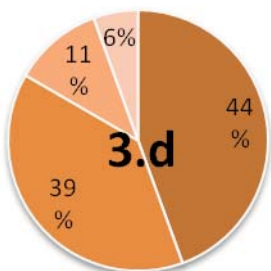
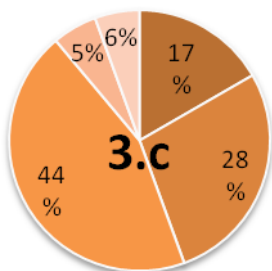
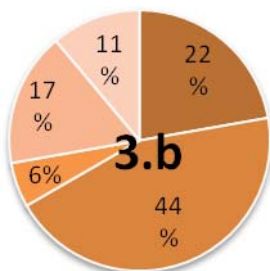
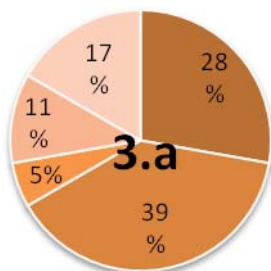

Příloha C.b – zpracování dotazníků I

Počet odpovědí na jednotlivé otázky dle odpovědi pro Sprechen Sie Deutsch? 1

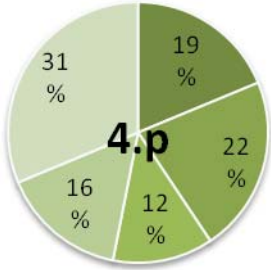
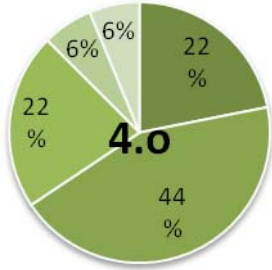
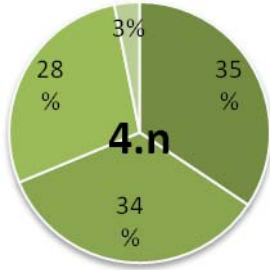
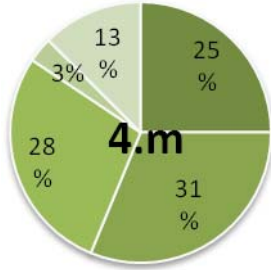
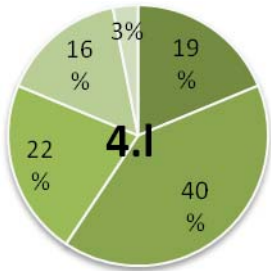
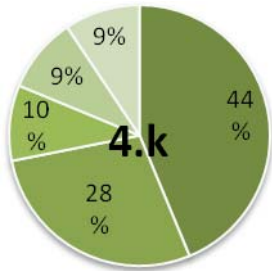
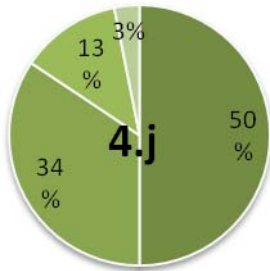
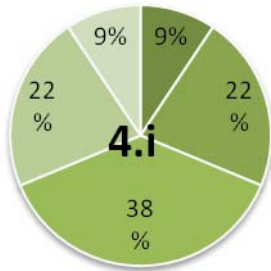
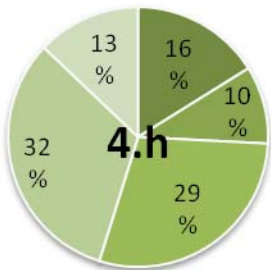
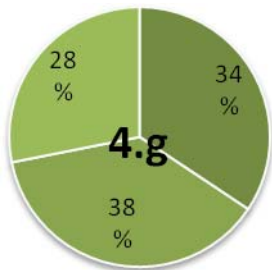
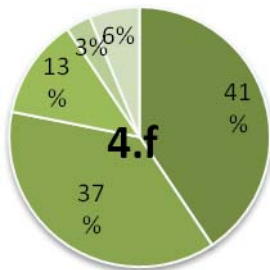
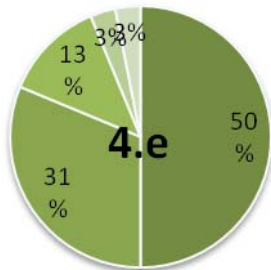
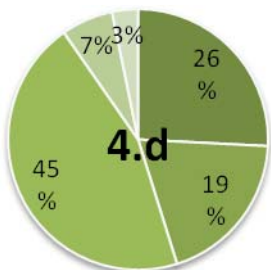
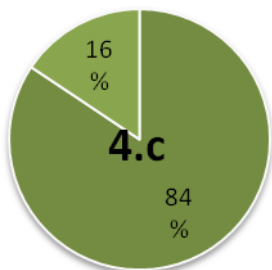
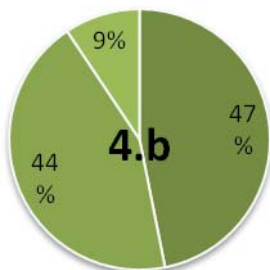
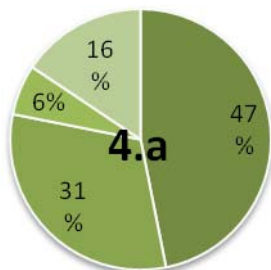
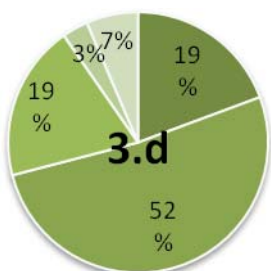
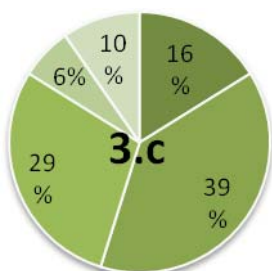
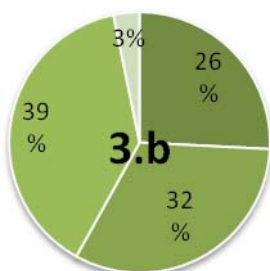
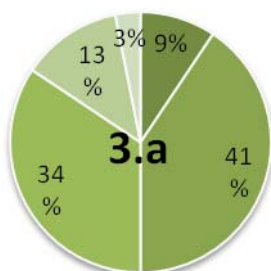
■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5

Příloha C.b – Zpracování dotazníků II

Počet odpovědí na jednotlivé otázky dle odpovědi pro Themen Aktuell 1

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5

Příloha C.c – zpracování dotazníků III

Počet odpovědí na jednotlivé otázky dle odpovědi pro učebnice:

Sprechen Sie Deutsch? 1.

	ot. č. 3.a	ot. č. 3.b	ot. č. 3.c	ot. č. 3.d	Ot. č. 4.a	ot. č. 4.b	ot. č. 4.c	ot. č. 4.d	ot. č. 4.e	ot. č. 4.f	ot. č. 4.g	ot. č. 4.h	ot. č. 4.i	ot. č. 4.j	ot. č. 4.k	ot. č. 4.l	ot. č. 4.m	ot. č. 4.n	ot. č. 4.o	ot. č. 4.p
1	5	4	3	8	11	8	13	3	8	11	8	4	4	11	8	3	5	3	8	4
2	7	8	5	7	3	4	4	4	10	6	7	3	1	5	4	8	3	6	5	5
3	1	1	8	2	4	5	0	7	0	0	3	4	7	1	3	5	3	6	3	7
4	2	3	1	1	0	0	1	4	0	1	0	3	5	1	2	2	5	2	1	2
5	3	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	4	1	0	1	0	2	1	1	0

Themen aktuell 1

	ot. č. 3.a	ot. č. 3.b	ot. č. 3.c	ot. č. 3.d	ot. č. 4.a	ot. č. 4.b	ot. č. 4.c	ot. č. 4.d	ot. č. 4.e	ot. č. 4.f	ot. č. 4.g	ot. č. 4.h	ot. č. 4.i	ot. č. 4.j	ot. č. 4.k	ot. č. 4.l	ot. č. 4.m	ot. č. 4.n	ot. č. 4.o	ot. č. 4.p
1	3	8	5	6	15	15	27	8	16	13	11	5	3	16	14	6	8	11	7	6
2	13	10	12	16	10	14	5	6	10	12	12	3	7	11	9	13	10	11	14	7
3	11	12	9	6	2	3	0	14	4	4	9	9	12	4	3	7	9	9	7	4
4	4	0	2	1	5	0	0	2	1	1	0	10	7	1	3	5	1	1	2	5
5	1	1	3	2	0	0	0	1	1	2	0	4	3	0	3	1	4	0	2	10